

Christian Thomasius

**Christiani Thomasii ICTi Potentissimo Prvssorvm Regi A Consiliis Intimis
Academiae Regiae Fridericianae Directoris ... Tractatio Ivridica De Pactis
Dotalibvs**

Halae Magdeburgicae: Litteris Hendelianis, 1754

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1689905921>

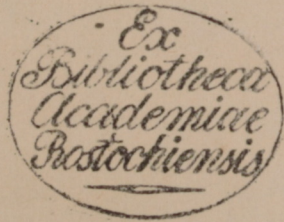
Druck Freier Zugang

77

77-1267.

R
CHRISTIANI THOMASII ICTI
POTENTISSIMO PRVSSORVM REGI A CONSILIIIS INTIMIS
ACADEMIAE REGIAE FRIDERICIANAE DIRECTORIS, PROFES-
SORIS IVRIS PRIMARII ET ORDINIS ICTORVM
PRAESIDIS,

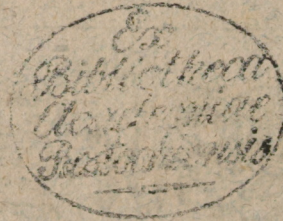
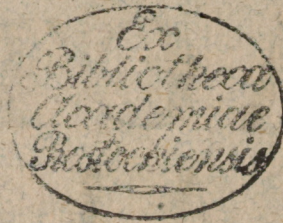
TRACTATIO IVRIDICA
DE

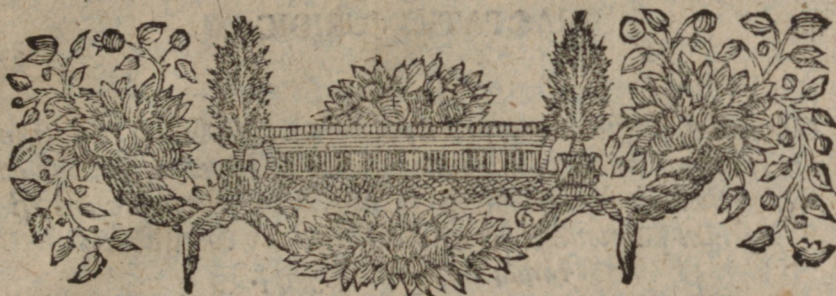
PACTIS
DOTALIBVS,

Von
dem Ehe-Darfer.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS HENDELIANIS, 1754. (11

I. N. 7.

SECTIO I.

Exhibens ipsum statutum, ejusque Versionem latinam, ut & interpretationem Philologicam, Analyticam atque Historicam.

JURIS STATUTARII HAMBURGENSIS

Part. 2. tit. XI. art. 11.

Wann Ehezärter zwischen Eheleuten seyn aufgerichtet, und von denen die zur Verpflichtung darzu erfordert, seyn vollenzogen, untergeschrieben und versiegelt, so wird auch billig nach des einen oder andern Absterben, so wohl zwischen dem nachgelassenen Ehemanne, oder seiner Wittwen, und den Kindern, die so wohl aus der ersten, andern und dritten Ehe gebohren, die Theilung nach dem aufgerichteten Ehezärtern billig gehalten; und seyn so wohl der eine, als der andere darnach sich zu richten schuldig, und ist damit der Wittwen die Wahl zu dem Stadt-Rechte, oder zu dem Ehezärtern sich zu ziehen, hie mit benommen, sondern muß dieselbe die Ehezärter folgen.

§. I.

Generalia de officio interpretis, n. 1. seqq. Vox billich in statuto his repetita semel expungenda, n. 14. seq. Idem observatur de repetitione vocum damit & hiemit, n. 20. Inconveniens est etiam particula, sowohl n. 21. seq. Ex vox und mutanda in als n. 27. seqq.

1

Quamvis Leges scire non sit verba earum tenere sed vim & potestatem, l. 17. ff. de LLbus quæ voluntas etiam l. 18. & 19. ff. eod. l. 5. C. eod. item sententia l. 29. ff. eod. l. 67. ff. de R. I. l. 5. C. de LLbus & mens anima, ac ratio Legis l. 13. §. 3. ff. de excusat. tutor. l. 7. §. 2. in f. ff. de suppellect. legat. & c.

- 2 dicitur: dubio tamen omni caret, facturo Legis interpretationem verborum quoque curam esse suscipiendam. Ut enim ta-
- 3 ceam effatum Ulpiani in L. 6. §. 1. ff. de V. S. quando verbum ex Legibus sic accipiendum ait, tam ex Legum sententia, quam ex verbis; vel illud ad considerationem verborum, & ex illis compositæ Orationis externæ Juris interpretem adiget, quod id tantum, Jcto teste, perfectum sit, quod ex omnibus suis partibus
- 4 constat. l. 1. ff. de O. J. Quare cum Legis scriptæ natura atque essentia tam mente sive sententia, quam verbis absolvatur, interpretatio ejus non est perfecta, nisi simul & voluntas & oratio
- 5 probe perpendatur, examinerur, atque explicetur. Imo ante omnia verborum esse rationem habendam, patet vel inde, quod hæc signa sint, & testimonium mentis, & demonstrent voluntatem Legislatoris l. 7. §. 2. ff. de suppellect. legat. l. 38. ff. de O. & A. ac rō esse dent rei. Baldus in L. ult. num. 4. C. de suis & legitim. unde ni de signo prius constet, multo minus de signato constabit: arg. l. 1. §. 6. ff. de ædilit. edict. l. 3. C. de fabricensibus libr. 11.
- 6 Præterea cum istæ præfationes & libentius ac facilius ad lectionem

nem

nem propositæ materiæ producere, & cum ibi venerimus, evidentiorẽ præstare queant intellectum, inconueniens esse interpretationem promittenti iudicatur a Gajo in *d.l.i.ff. de O. F.* omissis iniuriis atque facilioribus, atque illotis, ut censer, manibus protinus materiam interpretationis tractare. Præcipue cum 7 nec desint Exempla Jctorum vererum puta Cujacii, Alciati, Hotomanni, Jac. & Dionys. Gothofredorum, (add. Brissonium in libr. singulari ad L. Jul. de adulteriis, ubi proposita Lege singula verba excutienda, iisque ex mente Jctorum congruam interpretationem accommodandam docet) satis demonstrantia non parum ipsos occupatos fuisse circa externam Orationem & Scripturam qua Leges proponebantur. Vel solus Digestorum titulus de Verborum Significatione luculenter id evincit, & *Quintilianus libr. 5. cap. ult. inf.* testatur, Jctis summum circa verborum proprietatem laborem esse, ac propterea Ulpianum ab hac diligenti verborum consideratione *ὄνομαστοθήον* i. e. indagatorem nominum appellatum fuisse, ut apparet ex *Atbenæo lib. 14. de rat. Sophist. add. Cujac. 24. obs. 39. inf. & in recit. ad l. 141. ff. de V. S. add. de hætenus dièlis fusius agentem Gæddæum in commentar. ad rubric. ff. de V. S.*

Quibus omnibus ita se habentibus, & mihi molienti Interpretationem *art. 11. ex jure Statutario Patrio Part. 2. tit. XI.* eam impositam esse necessitatem facile sentio, ut priorem quidem verborum, posteriorem & potiorem autem rerum atque mentis statuto hoc comprehensæ rationem habeam. *sec. Gæddæum l. c. in princ. add. Calvini Lexicon Juridicum in voce: Verbum; in fin. ubi incip. verborum superficiem, Magnif. Dn. Præsident Instit. Jurisprud. div. l. 2. c. 12. §. 7. & 12.* Quod ergo felix faustum- 10 que sit, ac prospere evenire summum Numen benignissime faxit! A precibus enim merito exordior, cum universa tunc demum 11 bene gerantur, & competenter, si rei initium fiat decens & amabile

bile Deo. *Nov. 6. præfat.* Et nihil recte, nihilque sapienter homines auspiciuntur sine Dei immortalis auxilio, quod est fundamentum totius operis, *can. cum Paulus 26. caus. 1. qu. 1. can. 17. §. dicit. n. Apostolus, caus. 26. qu. 7. add. l. 1. pr. C. de Vet. Fur. enucl.*

- ¹² *l. 1. & 2. C. de offic. Præf. Præf. Afr.* Quo fundamento, a divina, ut supplex confido, benignitate jacto, ad rem ipsam propius accedam Statutum Civitatis Patriæ penitus aliquanto consideraturus. Ut autem a levioribus ad magis ardua, a facilioribus ad difficiliora sensim progrediar, primum imbecillitates atque obscuritates, quæ tam in Scriptura, quam Oratione emendandæ se-
¹³ se offerunt, perpendam. Et quidem Scripturam priori loco examinanti occurrit

- (1) lin. 4. & 8. repetita vox *billig* quarum alterutram super-
¹⁴ suam esse, faciliè judicabitur. Nam licet quidem verba repetita & geminata voluntatem enixam & constantem Latoris indicent. *Baldus in l. fructus C. de act. Emt.* attamen id intelligendum de illis tantummodo, quæ aliquid operari possunt, dum omnia verba quid operari debent. *l. 3. pr. ff. de jurejur. l. 109. ff. de Legat. 1. cap.*
¹⁵ *si papa 10. de privileg. in 6to.* Quoties vero vox quædam otiose ac sine virtute operandi repetitur, tunc improbandam eam docet *Roland. a Valle conf. 61. n. 16. & conf. 62. n. 31. & seq. Cravetta conf. 25. num. 3. aliique cum nec una Syllaba in Lege vel statuto superflua & vacua debeat esse. gloss. verb. tanquam in cap. solitæ X. de majorit. & obed. Baldus in rubr. ff. de contrab. Emt. qu. 9. Cravetta conf. 294. n. 3. & seq.* Cujus rei elegans Exemplum vid. in
¹⁶ *L. 1. ff. quod metus caus. s.* Quandoquidem ergo in statuto nostro vox *billig* plane otiose ingeminatur, nec ullum effectum ejus repetitio habet, patet per Interpretationem Emendatoriam Grammatico Criticam, sive scripturam ex Grammatica perfectione sermonis immutantem, de qua videatur Excellentissimus atque Consultissimus *Dominus Placcius Patriæ Civitatis JCrus* ce-
 leber-

leberrimus, Dominus Præceptor olim meus, per integrum fere sexennium longe fidelissimus, nunc Patronus atque Fautor omni honoris & obsequii cultu æternum venerandus, *in Acti sui perfecti Edit. 2da, cap. IX. §. 2. addit. XV. I. n. 3.* alterutrum expungi, aut minimum pro expuncto satis commode haberi posse. Nec est, quod quis forte existimet ταυτότης figuram huic repetitioni subesse. Præterquam enim quod multis Rhetoribus ne quidem inter figuras ταυτότης numeretur, *vid. Voss. Instit. Orat. Libr. V. cap. 3. num. X. Excell. Domini Placcii Additamenta Rhetorica MS&ta ad Kirchmanni Rudimenta Rhetor. Libr. 3. addit. 10.* figura hæc in se parum delectans inordinata repetitione ob tædium inde facile metuendum vix usurpabitur, nisi quoties cum simplicitate & affectu perturbante, nec ordinandi spatium & consilium relinquente Orator quippiam sit inculcaturus. Unde in statutis nostris ex præmeditato consilio simplici & plano stylo conscriptis eam deprehendi parum fit probabile. Hæc de iterata voce *billig* dicta, applicari ac repeti multo magis possunt, atque adeo debent, quando

(2) in Statuto exhibito legimus lin. 10. particulam *damit*, & lin. 12. *hiemit*. Quarum alterutram ob supra memoratas rationes merito delendam existimaverim, cum alterutra sola relecta lectio satis perfecta constet. Neque adeo dissimile iudicium est (3) de voce *so wohl*, quæ lin. 5. legitur. Hæc enim Particula relativa seu respectiva est, ac respicit aliam Orationis partem, comparatum & simile aliquod priori continentem, *vid. Exempl. in L. n. §. 3. ff. de injur. l. 57. ff. de judic. l. 18. l. 22. §. 1. ff. de usu & habit. l. 9. C. eod. l. 8. pr. ff. de V. S. ibique Gæddeum numer. 1. &c.* Hinc Festus *lib. 18. de Verbor. signific. in voce TAM* ait: TAM, (cui respondet Germanicum nostrum, *so wohl*) significationem quandam præpositivam habet, cui subjungimus QUAM. Quare quoties in Oratione quadam vocula TAM, five

five Germanicum, so wohl reperitur, neque tamen in alia ejus
 parte sequitur particula QUAM aut, in Germanica lingua idem
 exprimens, als, five explicite & expresse, five implicite, i. e. si
 in eodem sermone plane nihil subseqatur, quod cum priori ejus
 sermonis membro comparari possit, patet Particulam hanc com-
 parativam, five respectivam superflue appositam esse, aut ex ne-
 gligentia, vel præcipitantiã forte Amanuensis cujusdam irrepsis-
 24 se. Quod posterius in Articulo nostro contingere admodum
 facile potuit ob insequentem mox ejusdem particulæ iteratam
 25 repetitionem. Interim cum omni plane correlato careat, ean-
 dem ceu superfluam, & plane inutilem statuto nostro, per ean-
 dem, quæmodo adhibita fuit, declaratoriam, five Emendantem
 Grammatico Criticam Interpretationem, ob dicta superius exi-
 26 sectissima significatio scripturæ Legis Patriæ vindicetur. De-
 nique (4) circa scripturam hoc etiam notandum restat, quod &
 illud so wohl in lin. 6ta extans superfluum videri posset, dum
 27 ejusdem correspondiva Particula als non jungitur. Cæte-
 rum si textum penitus inspiciamus, de prehensu facile est, non
 deesse in illo revera, licet aliquomodo id lateat, quod particulæ
 28 isti so wohl respondeat, & quæ invicem æquiparentur. Ita e-
 nim legitur: den Kindern, die so wohl aus der ersten, andern, und
 29 dritten Ehe geboren: Nempe hoc vult statutum, quod mortuo,
 altero conjuge, inter superstitem viduum vel viduam & liberos
 ex primo & secundo ÆQUE, AC tertio matrimonio natos di-
 30 viso secundum initas pactiones dotales sit facienda. Adeoque
 æquiparare vult Lator liberos ex diversis matrimoniis natos
 quoad divisionem hereditatis parentum secundum pacta dotalia
 legitime inita faciendam, ita ut ex quocunque fuerint matrimo-
 nio progeniti, teneantur pacta dotalia a parentibus facta ceu
 31 normam familiæ erescundæ observare. Eam ergo liberorum
 æqui-

æquiparationem exprimit per voculam *so wohl*, cui an subsequens particula copulativa *und* satis respondeat, multum dubito. Equidem apud Latinos hæc binæ particulae *so wohl* & *als* recte 32 omnino per *ÆQUE* & *AC* (de formula veteribus usitata tam jure legeque *vid. Calvin. Lex. Juris. & Richter de signific. adverbior. utroque in voc. tam*) efferuntur, an vero germanicæ linguæ genius id pariter admittat, ut in Oratione respectiva loco *als und* ponatur, vix meminerim. Imo stylus vulgaris & communis germanice loquentium usus. 33

Quem penes arbitrium est, & jus & norma loquendi,
 pro ut canit *Horatius de arte Poëtica vers. 72. add. l. ab eo. 7. f. ff. de suppellect. legat.* ejusmodi locutionem respuere atque rejicere videtur, dum experientia docet quoties particula relativa *so wohl* præcedit, semper eandem insequi alteram correspondivam voculam, *als*. Quæ omnia me movent, ut in statuto nostro *rd* 34 *und in lin. 7.* in *als* convertendam firmiter credam, ut hic quoque planus atque perspicuus quam maxime fiat sermo eadem iterum declaratoria Interpretatione, sive Critica Emendatione, sed substituente potius quam expungente. Qua in superioribus merito contentus eram, ut minori correctione majorem evitare *ex reg. 315. & 318. Excell. Domini Placcii Jct. perfect. Cap. II. §. 8. & rectæ rationi consona communi Criticorum doctrina.*

§. II.

Per vocem erfordert: non intelligi requisitos de facto, nec de jure & facto simul, sed solum de jure.

Hæc de scripturæ imperfectionibus, earumque emendatione per Interpretationem Emendatoriam Criticam Externam tradidisse sufficiat. Sequitur ut perpendam Orationem ipsam, & in illa latentibus imbecillitatibus remedium quæram. Hic autem præcipue consideranda merebitur æquivocatio vocis *erfordert*

B

fordert

- fordert *lin. 3.* utrum intelligenda de requisitis jure, an facto vel
 2 utroque? Equidem si secundum Leges Grammaticas Oratio-
 nem æstimem pro omnibus pronunciandum erit, cum gramma-
 3 ticus usus ista omnia admittat. Sin vero mens Legislatoris in-
 quiratur, statutum per Interpretationem Mentalem sive Hyper-
 criticam perfectivam, electitiam *de qua Excell. Dn. Placcius, Acti*
perfecti cap. 9. §. 7. addit. 16. ad solos DE JURE requisitos erit
 restringendum, tum ut Legi nostræ perfectio sua constet, *l. in*
ambiguus 19. ff. de LLbus & a summa videatur prudentia profecta
 tum quod reliqui bini sensus singuli suis non destituantur imper-
 4 fectionibus, aut Legem illis laborare faciant? Etenim 1) si re-
 quisitos de facto tantum hic intellectos quis velit, inepta erit &
 sibi contraria lex, quæ non requirendi jure, ut requirantur, exi-
 5 git. Præterea cum non probabile sit Legislatorem voluisse
 quoslibet foruito requisitos & præsentis sufficere ad validita-
 tem & obligationem pactorum dotalium, sed illos de quorum
 præjudicio in illis pactionibus ageretur, (qui quales sint, infra
 tractabitur *sect. II. ad verb. requiruntur,*) non contra ejus volun-
 tatem Oratio intelligetur. *Excell. Dn. Placc. l. c. c. 9. §. 2. reg. 150.*
 6 Præcipue cum observantia fori & consuetudo optima Legum
 interpret *l. 23. l. 37. ff. de LLbus* abunde testetur non quoslibet
 requisitos sufficere, prout etiam caussa Hinschen Erben contra
 Hinschen Wittwe Anno 1683. ventilata edocet: qua de re infe-
 7 rius pluribus. Pariter 2) neque de requisitis tam jure factoque
 statutum nostrum explicari poterit, ne aliud inde oriatur abso-
 8 num. Si enim requirendi jure ut requirantur præcise de facto
 quoque, opus esset, sequeretur, quasi oblatis sponte ac vel alter-
 utri parti invitæ, eo minus obligationi requirantur, & si pacta
 9 subscribant atque subsignent, nihil agant. Quod enim de so-
 lennitate substantiali alicujus actus est, id si omittatur, ipse actus
 ipso jure nullus efficitur, *l. 9. §. 3. vers. nam ff. ad exhibend. l. 8.*
§. 17.

§. 17. ff. de transaction. Baldus in l. comparationes num. 5. vers. tertio oppono C. de fid. instrum. aliique. Restat proin, ut de folis 10 requisitis jure textum nostrum interpreter, cum ita perfectissimus eruatur sensus, Legislatoris voluntati consonus, dum nec actus frustraneus præcipitur, nec quilibet forte requisiti ad hoc ut valeant pacta dotalia sufficient, nec referet, utrum jure requirendi speciatim rogentur, an ultro sese ad confirmandas pactationes dotales offerant.

§. III.

Statuti de pactis dotalibus translatio Latina.

Hæc notatu æque ac emendatu circa Scripturam & Orationem digna visa sunt, quibus absolutis ulterius progredior ipsius statuti Versionem, toti dein Dissertationi fundamentum præbituram, exhibiturus.

Si Pactiones nuptiales inter conjuges factæ sant, & ab illis, qui ab obligationem, (sive validitatem, confirmationem) earum de jure requiruntur, sunt subscriptæ & obsignatæ; tunc etiam post unius alteriusve obitum, inter superstitem maritum aut viduam, & liberos ex primo, secundo, tertio Matrimonio prognatos, divisio secundum facta pacta dotalia merito peragitur; Suntque utrinque hæc observare obstructi ac eo ipso Viduæ Electio ad statuta vel pacta dotalia se alligandi adempta est, sed oportet ipsam dotales conventiones sequi.

§. IV.

Statuti interpretatio analytica, sed resolutio in propositiones.

Hanc Patriæ Civitatis Legem qui accuratius paulo pensitaverit, facile observabit, alium insuper præter supra jam notatos in eadem deprehendi defectum, Legibus omnibus ex sermone multæ & plures propositiones continente compositis

- 2 communem. Nimirum cum de lege quavis ante omnia extra dubium sit, eam esse Propositionem. *Excell. Dn. Placc. cit. loc. cap. 3. §. 3. Illustris Dn. a Felde Element. Jur. Universi Part. 1. cap. 5. §. 16. & 18.* patet simul, si id, quod pro Lege venditur a propositionis natura recedere contingat, Legem ipsam inde imperfectione aliqua involvi. Recedit autem inter ceteros modos a Propositione Lex, si plures ipsa contineat terminos, quam qui ad unam requiruntur Propositionem. *Excell. Dn. Placc. c. l. cap. VI. §. 7.* Quod ipsum in statuto nostro accidere cum manifestum sit, & huic malo medelam afferre operæ pretium erit
- 3 futurum. Fiet autem hoc quam optime, si ope Interpretationis Analyticæ, (*de qua, nunquam sine summa veneratione in partes mihi vocandus Excell. Dn. Plac. l. c.*) terminos (qui quidem hic non sunt ratio Legis sed eandem rē inesse vel non inesse, rationem cum prædicato obtinent) statutum hoc conficientes, resolvam, ab invicem separem, & propositiones singulas in formam Logicam redigam. Hic ergo primum propositiones simpliciter, prout in textu leguntur, exhibebo, dein easdem Categoricalas Universales sistam ductu accuratissimæ in hoc genere Logicæ Jungianæ resolutas, & Logica sua simplicitate citra occultationes formæ genuinæ, sive crypsēs non plane obvias & quotidianas cuique vel indocto agnoscendas exhibendo. Imo earum etiam æquipollentes aut complexas sive implicite comprehensas propositiones, explicite quatenus opus aut utile videbitur, apponam. Unde argumento Legis citandæ deinde tanto clarius suam approbent deductiones inde factæ rationem. *vid. Excell. Dn. Placci Jcti perf. cap. VI. §. 1. num. 6. 7. & §. 7. n. 10.* Hæ propositiones sive Enuntiationes itaque sic habent.
- 7 I. Si Pacta dotalia inter Conjuges facta & ab illis qui ad obligationem eorum requiruntur, sunt consummata, subscripta & obsignata, tunc divisio bonorum post alterutrius conjugis obitum

tum inter superstitem & liberos ex quocunque Matrimonio natos, secundum illa merito peragitur.

Hæc Propositio in se spectata indefinita *vid. Jung. Logic. 8 Hamburgens. l. 2. cap. 4. §. 33.* imo hypothetica *jung. c. l. c. 13. §. 9.* ad definitam & Categoricalam reducenda non fiet universalis (qualiter tamen omnes indefinitæ regulariter accipiendæ *Dn. Feldenus Tr. de Scientia Interpret. P. 2. Libr. 1. cap. 2. membr. 2. art. 1. n. 6.* ubi Exemplum *ex l. 98. ff. de Legatis 3.* suppeditat) apposito solo signo universali, nisi subjectum de pactis dotalibus per omnia legalibus restringendo accipiatur. Quo facto talis erit: 9

Omnia pacta dotalia inter conjuges legitime facta, & ab illis — &c. obsignata, operantur ut bona relicta defuncti conjugis inter superstitem conjugem, & liberos (imo his deficientibus reliquos heredes ejus, prout infra docebitur) secundum illa dividantur. Quæ enunciatio etiam exclusiva hic habenda, ut in o 10 omni Lege definiente vel determinante præcise requisita vel naturam negotii alicujus aut actus. Ubi non expressa hoc ipso exclusa censentur, & argumentum a negativa Legis affirmantis valide ducitur. Erit ergo exclusiva hæc talis

Sola pacta dotalia per omnia legalia, & ab illis &c. obsignata operantur ut &c.

Ejus complexa, sive implicite contenta & comprehensa hæc porro est.

O Pacta dotalia, quæ operantur ut defuncti bona secundum illa dividantur, illa sint oportet per omnia legalia, &c. Cui contraponetur, sive æquipollebit hæc per contrapositionem *v. Jung. Log. l. 3. c. 3. §. 10. & seqq.*

Quæcunque pacta dot. non sunt per omnia legalia, non sunt consummata &c. illa non operantur ut divisio bonorum secundum illa peragatur.

II. Si Pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc æquetur

B 3

unus

unus ac alter contrahentium sunt obstricti eadem observare.
 12 III. Si pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc viduæ
 Electio ademta est, ad pacta dotalia aut ad Jus statutarium con-
 fugiendi.

13 IV. Si pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc oportet
 viduam illa præcise sequi.

Quæ Propositiones quandoquidem eandem cum prioribus
 habent naturam pariter ac illæ sicut Catagoricæ Universales h. m.

O Pacta dotalia legitime inita & consummata sunt ab omni-
 bus eadem contrahentibus observanda.

O Pacta dotalia legitime inita & consummata adimunt vi-
 duæ (imo generaliter defuncto altero conjuge, superstite conju-
 gi & successuris heredibus) Electionem ad pacta dotalia vel jus
 statutarium confugiendi.

O Pacta dotalia legitime inita & consummata faciunt vidu-
 am (& generaliter omnes heredes) illa sequi oportere.

Quomodo autem ex istis propositionibus exclusivæ fieri,
 quomodo dein inverti, & qualem demum contra positionem ad-
 mittere possint, priores binas cum his comparaturo, Logicaque
 præcepta adhibituro facile liquebit.

§. V.

*Loca parallela statuti varia, num. 1. seqq. Varia Lectio & de-
 claratio Part. III. tit. 18. juris statutarii num. 4. seqq. Origo
 statuti de P. D. Mores antiqui Germanorum n. 13. seqq. Hodie
 subscriptio sola sufficit. n. 20. Harmonia statuti cum aliis
 juribus & statutis Germanicis n. 21. seqq. ac Le-
 gibus antiquis n. 32. seqq.*

1 Hæcenus tradita argumentum statuti ante oculos nobis sistunt,
 quod ad unicum summum Caput non incommode revoca-
 bitur. Nempe pacta dotalia legitime inita & consummata præ-
 cise sunt servanda.

Jam

Jam necessarium videtur ex monitu Gaji atque Pomponii
in l. 1. § l. 2. pr. ff. de O. I. Patriæ Legis originem atque Proces-
 sum, & quæ alia ad Historiam statuti facere poterunt paucis de-
 monstrare. Et quidem initio inquiram loca Parallela juris statu-
 rarii Recessuumve aliorum Hamburgensium huc pertinentia. In-
 ter quæ occurrit. 3

1) *Stat. P. 2. tit. XI. art. 12.* disponens quod conjugum al-
 teruter post factas pactiones nuptiales testamentum ordinaturus,
 in ultimo suo elogio pactionibus ante initis & consummatis præ-
 judicium facere aut derogare plane nequeat.

2) *Stat. P. 3. tit. 1. art. 18.* quando conjuges bona sua sibi in-
 vicem donant habituri scil. communionem bonorum deficienti-
 bus liberis, nec quisquam huic donationi intra annum contradic-
 cit, tunc eadem valere jubetur. Cui statuto, prout idem in Li-
 bro statutorum impresso exhibetur, omnino consonat *MSSus Co-*
dex de anno 1497. tit. K. sive X. art. 5. Inferioris Saxonæ Dialecto
 conceptus ita sonans: 5

War eine Fraue und ein Mann syn, de ere Gud thosamen
 the geben, unde se nene Kinder hebben, unde wedderspreket de gift
 nemmende binnen Jahr und Dag, so schal de giste tho rechte stede
 wesen. War avers de giste byspraket, de schal se binnen Jahre
 und Dage unstede maken, mit vullkamener angestelter Klage, darop
 der Raht mag beschecken, und rekt sprecken nachmahls want em
 belevth.

A quo non nihil differt Verustissimus Codex membranaceus 6
 de Anno 1270. quem Excell. Dn. Placcius possidet, in quo statu-
 tum hoc ita legitur *C. sive tit. III. art. 9.*

So war ein Mann und ein Browe sint, the ere Goet tosam-
 me gevet, und se nene Kindere ne hebbet, und wethersprecht the gift
 nemmende binnen Jar und Dage, the gift seal tho rechte stede we-
 sen, it ne si also, that the negesten Brint buten Landes si, und thar en
 hevet

hebet he sine Elage nicht mede verlarer: So we aver the gift bispre-
cket, the scal se binnen Jar und Dage unstedde maken.

Cum qua lectione concordat Codex Anni 1277. nisi quod
loco binnen Jar und Dag habet by Jahr und by Dag utrobique.

- 7 Cæterum hoc loco nec illud prætermittendum viderur quod
modo citatus *art. 18.* in reformatoriis notis Domini Vincentii
Garmeri Jcti & Proto Syndici Hamburgensis meritissimi, ali-
8 quomodo immutatus atque declaratus sit. Et licet quidem hæ
notæ nunquam promulgatæ sint, aut publica auctoritate confir-
mataæ, attamen cum multa JCrorum celebriorum Patriæ Civita-
tis Praxi exploratum sit sæpissime easdem in iudicando observari,
non pigebit ex MScto ipsius eandem adscribere:

- 9 Wann ein Frau und Mann seyn, die ihr wohlgetwonnes
Gut, so sie jeko haben, und künfftig erlangen möchten, zusammen
geben, dieselbe Gabe soll stet und kräftig seyn, da sie aber ihr Erbgü-
ter durch ein reciprocum Pactum, oder letzten Willen einer dem
andern vermachen würden, und dieselbe Gabe niemand binnen
Jahr und Tag nach aufgerichteter Vergleichung, oder woserne sol-
ches durch ein Testament geschehen in Jahr und Tag nach des ei-
nen Absterben widersprechen würde, so soll auch solches stete gehalten
werden.

- 10 3) *P. 3. tit. III. art. 2.* præcipiens quod si liberi certis bonis
a parentibus dotati sint, ac ipsi cum duobus proximioribus co-
gnatis tempore contracti matrimonii iisdem contenti sint, post-
ea cum fratribus sororibusve suis reliquis in bonis parentum
non succedere, nisi aliud pactum atque conventum sit. *conf.*
stat. 3. IV. 2.

- 11 4) *P. 3. tit. III. art. 8. & 10.* qui expressis verbis disponunt,
quod jura successionis ab intestato nullum sibi locum vindicent,
quoties Pacta dotalia successionis modum & formam determi-
nant. Hisce Libri statutarii locis adjungi merebitur

5) *Rec.*

5) *Rec. de anno 1603. art. 15.* ubi dicitur, quod quoties fæmi- 12
na vel luxuriæ ergo, vel in præjudicium legitimorum heredum
nubat, maritus eandem in matrimonium ducturus cavere debeat,
de non imminuendis aut consumendis bonis ad uxorem perti-
nentibus; & in fine dein additur: Quicquid maritus occasione
horum bonorum acquisirit, aut in pactionibus cum cognatis u-
xoris initis sibi reservavit, eo libere fruetur.

Perſpectis ita locis Jurium Hamburgensium parallelis, quæ 13
statuti nostri fuerit origo quæ inſequentibus temporibus muta-
tio ejus conatigerit vel per mandata ſubſecuta, vel per conſue-
tudinem indagandum foret: ſed ut verum ingenue fatear, nil
quidem certi hic definire habeo, cum in veteribus ſtatutis nihil
de hoc argumento reperiatur, & reliqua Hiſtorica monumenta
expreſſe hac de re agentia deficient. Interim ſi conjeſturæ & 14
præſumptioni locus ſit, dicendum videri poteſt, ſtatutum hoc
originem ſuam traxiſſe ex antiquorum Germanorum moribus
atque inſtitutis. De his enim ex Tacito de moribus Germanorum 15
conſtat, quod cognatos & propinquos advocaverint quando
Matrimonia inibantur. „*Quippe dotem, inquit Tacitus non uxor* 16
marito, ſed uxori maritus offert. Inter ſunt parentes & propin-
qui, ac munera probant. Imo non obſcure innuit Tacitus co 17
„gnatos ſæpiſſime in conſilium adhibitos, eorumque non exigu-
„am fuiſſe reverentiam, dum de adulterii rea tradit, quod acciſis
„crinibus nudatam coram propinquis expellat domo maritus: &
„paulo poſt: *Quanto plus propinquorum, quo major affinium nu-*
merus, tanto gratioſior ſeneſtus, nec ulla orbitatis pretia, ſuſcipe-
re tam inimicitias ſeu patris ſeu propinqui, quam amicitias ne-
ceſſe eſt. „ Hæc Tacitus: Interim cum ad modum probabile 18
ſit, (quemadmodum magis etiam ex illis quæ in fine hujus ſphi
ex Lindenbrogio ſubnectam, patebit) hos mores Germanorum
ad ea uſque tempora (Seculum nempe XIII.) quibus Majores no-

- ftri statuta Patria condiderunt permansisse; videtur quoque quod hac consuetudine moti Pacta dotalia non ante consummata fore sanciverint, nisi a cognatis & propinquis fuerint subscripta
- 19 atque obfignata. Quod vero eadem insuper adeo stricte observanda præceperint, id naturalem ipsis dictitasse æquitatem dubio procul est. De Cætero Lege hac a Majoribus rogata, insequentibus temporibus eandem vel per mandata ab Amplissimo Senatu promulgata, vel per Decreta in Spectatissimo Conventu civico confecta, vel per contrarias consuetudines immutatam esse dici non potest, cum experientia doceat, eam in viridi adhuc esse observantia, nisi quod sola subscriptio hodie sufficere ac obfignatio ab usu recessisse videatur, quemadmodum ex variis
- 21 Instrumentis authenticis olim a me inspectis observavi. Restat nunc ut brevibus etiam specular, quomodo vicinarum gentium & Civitatum *l. 32. pr. ff. de LLbus l. 34. ff. de R. I.* jura statuto nostro vel congruant, vel ab eodem discrepent, & quid certi inde
- 22 forte de statuti nostri origine colligi queat, perpendam. Hic autem a Jure Saxonico non immerito forte initium faciam, cum illud & antiquitate & famæ celebritate nec non multarum adeo gentium approbatione ac observantia præ reliquis sese commendet.
- 23 Hoc ergo sive antiquum, sive recentius spectemus plane Legi Patriæ consentit, quippe ita *Glossa ad Weichbild art. 22. p. 42. col. 2.* Gelobet ein Mann seinem Weibe vor dem Hochzeit-Leuten eine Morgengab, er bestetige die Morgengab vor Gericht oder nicht, das Weib behält die Morgengab auf den Heiligen (i. e. juramento obtinet mulier morgengabam) und die Gewehr, da die Morgengab aufgegeben was, mit Gezeugen billicher und mit mehrerem Recht, wenn sie des Mannes Erben davon weisen mögen, *ur Landr. art. 20. ubi hæc habentur: Morgengab (i. e. dasjenige welches der Mann seinem Weibe des Morgens giebet, nicht aber die Gab, welche der Hochzeit halben geschiehet, prout exponit gloss. add. art.*

art. 20.) behält das Weib auf den Heiligen ohn Zeugniß. Quod latine ibidem ita vertitur: Dotem mulier obtinet cum juramento sine teste: ut vel hinc colligas prisorum Germanorum morem, (cum quo etiam concordarunt Wisigothorum aliorumque ritus ut videre est ex Legibus ipsorum antiquis, quas exhibet *Lindenbrogius in Codice Legum antiquarum & quidem Wisigothorum l. 3. t. 1. l. 5. tit. 2. l. 8. & lib. 4. tit. 5. l. 2. lib. 5. tit. 2. l. 4. adde app. eund. ibid. formul. solennes n. 75. & seqq.*) quem *supra ex Tacito num. 16.* retuli, quo dotem non uxor marito, sed uxori maritus offerebat, etiamnum tempore conditi Juris provincialis viguisse. Hæc ex Jure Saxonico antiquo: Clarius vero etiam 24
 jus recentius Electorale cum statuto nostro convenit, quando *in Part. 2. const. 42.* a Serenissimo Saxone dispositum legimus, quod pactis dotalibus factis ea ante omnia sint observanda, & in judicando attendenda. Sed ex Saxonia in Electoratum Brandebur- 25
 gicum transiens, egregiam certe cum statuto nostro ibidem deprehendo Harmoniam, siquidem in *Brandenb. El. Erbfals-Ordnung d. 1527. tit. prim. §. was in 2. & in Verbest. Cammer. G. D. Colon. de 1592. p. 2. t. pr. & p. 3. t. 4.* non modo pactiones dotales servandas esse præcipitur, sed & superstes conjux post obitum alterius variare posse statutum eligendo, negatur. *vid. Giesebert. Peric. statut. 2. ad art. 34. n. 248.* In Holsatia quid obtinear, cum 26
 hæc, (siquidem olim me ita audivisse recte memini,) Imperii jure communi utatur, infra dicetur, ubi statutum nostrum cum Jure civili comparabimus. Interim hoc ex *Giesebert l. modo cit.* 27
 constat. Ditmarforum non modo antiquum *Land-B. N. i. e. librum provincialem Mspt. de anno 1447. van fry. 20. art. 4. ed. in fol. anno 1485. & in 4to 1539. sed & Jus Provinciale novissimum promulgatum anno 1567. Eiderstadiensium, Land-Recht de anno 1572. tit. van Bruht 58. §. fin. Friderichstadiensium Stadt-Recht de 1633. p. 2. f. 2. tit. de mut. 2. art. pr. & t. de hered. 4. art. 10. & n. &*

- t. de dote 19. art. wann. 3. Hufumense Stadt-Recht de 1608. p. 2. tit. 17. pr. Lunenburgensium Stadt-R. art. ob ein. 8. aliorumque multorum populorum jura statutoria, quæ collecta vid. ap. Giesebert. l. c. cum statuto nostro idem disponere ac primam pactorum dot. ante portionem etiam statutoriam rationem haberi vel
- 28 le. Pariter Bremæ secundam notam ibidem consuetudinem conjuges quando in pactis dotalibus aliud conventum est, ex statuto sibi non succedere, notat Koch in Collatione differentiarum Jur. Civilis, Saxonici, Bremensis &c. sub tit. Pacta de universali
- 29 successione, add. ex Giesebert. Bremer Ridder-R. de 1577. Lubecensium denique jus, quamvis expresse nihil de conventionibus nuptialibus definiat: attamen juris illius interpretes celeberrimus Dominus Mævius ad Part. 2. tit. 1. n. 98. & seqq. & ad tit. 2. art. XII. n. 363. & seqq. satis innuit, & horum pactorum non exiguum Lubecæ esse usum. Imo cur operose adeo singularum gentium Jura inquiri, cum Teutoniæ universali consuetudine Pactiones dotalis, etiam si dispositione Juris communis non nitantur, valeant. Treutler. vol. 2. disp. 7. tb. 7. a. & Bachov. ad h. l. Struv. Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 30. tb. 19. Habn. ad Wesenbec. Paratitl. ff. de pact. dotal. n. 4. verb. tamen moribus passim. Carpz. Jurispr. for. P. 2. const. 43. def. 1. n. 1. & Ddres hodie communiter.
- 31 Quæ universalis Germaniæ consuetudo non parum me movet, ut existimem, eam antiquissimis temporibus exortam ad nostra usque tempora perdurasse, nec jure Civili in Germaniam introducto (quo ejusmodi pacta dotalia, qualia apud Teutones frequentantur, prohibentur,) ob summam suam æquitatem tolli potuisse, præcipue ubi demum diversarum gentium Legibus particularibus jam compositis, in scriptis adeo eadem erat consignata,
- 32 & expresso Legislatorum consensu approbata. Cujus rei adeo multa in antiquis diversorum Germaniæ populorum Legibus vestigia deprehendere licet. Ita enim in LLbus Alemannorum,
- 33 quas

quas supra citatus Lindenbrogius in Cod. LLum antiquarum exhibet & tempore Clotarii Francorum Regis adeoque Sec. VII. compositas ex prologo earum constat, l. LV. legitur. *Si quis liber mortuus fuerit, & reliquit uxorem sine filiis aut filiabus, & de hereditate exire voluerit, & nubere alii sibi coequali, sequatur eam dotis Legitima; & quicquid parentes ejus legitime placitaverint.* Magis vero perspicue idem exprimitur in *Legibus Ripuariorum* 34 ab eodem Lindenbrogio publicatis, ubi l. 37. hæc habentur: *Si quis mulierem desponsaverit, quicquid ei per tabularum, seu chartarum instrumenta conscripserit, perpetualiter inconvulsam permaneat.* Porro in *Legibus Saxonum* quas etiam tres Nordalbingorum 35 populos, Sturmarios, Holsatos, & Thietmarsos observasse *Helmoldus in Histor. Slavor. lib. 1.* asserit, apud sæpe laudatum *Lindenbrogium* deprehenditur l. 7. quod *qui viduam ducere velit, offerre debeat tutori pretium emtionis ejus* (nempe more antiquo mariti uxores sibi emere soliti: qua de re vestigia in his LLbus antiquis passim & *Briffonius in pecul. tract. de ritu nuptiarum* videri meretur) *consentientibus ad hoc propinquis ejus.* *Si tutor abnuerit, convertat se ad proximos ejus, & eorum consensu accipiat illam.* Denique generatim *Carolus Magnus & Ludovicus Pius* 36 *in Capitulis apud eundem Lindenbrogium libr. 6. cap. 147.* Pacta vel placita quæ per scripturam legitime ac justissime facta sunt, dummodo in his dies vel annus sit evidenter expressus, immutari non permittunt, sed vetant filio vel heredi contra priorum justam aut legitimam definitionem venire, quia juste repellitur præsumptio illius, qui facta seniorum injuste conatur inrumpere: ut legitur *cap. seq. 148.* His antiquorum Teutonum *Legibus* ad 37 *di omnino merentur instrumenta donationis inter virum & uxorem bina, ac constitutionum dotis, quæ revera nil aliud quam pacta dotalia sunt, & conspiciuntur in formulis solennibus a Marculpho tempore Landerici Papæ collectis, & a Lindenbrogio no-*

- 38 *sro editis num. 49. 50. 75. 76. 77. 78. 79. & 80.* Quæ cum ob prolixitatem suam verbotenus hic exhibere nolim, vel hæc inde excerptissimè sufficiat: quod in scripturam hæc pacta redigi necessum fuerit, quod heredes eadem impugnare, nisi sub pœna certa fisco & superstiti conjugii solvenda nequiverint, denique quod
- 39 propinquorum etiam consensum adhibuerint. Quæ omnia hucusque tradita in eam me adducunt opinionem atque sententiam, ut statutum patrium priscis Germanorum institutis atque bonis moribus, qui apud ipsos plus valebant, quam alibi bonæ Leges; teste Tacito de morib. Germ. & hinc ortæ consuetudini expressis dein Legibus approbatæ originem suam debere firmiter credam.

SECTIO II.

Notas reales ad Intellectum statuti facientes, & naturam Pactorum dotalium exponentes continens.

HAtenus Statuti externa oratione, argumento item atque Historia considerata, e re futurum videtur, ut indagetur, quis nucleus sub verborum cortice lateat, sive quæ oratio interna & conceptus mentis per externam orationem repræsentetur. Quod ipsum vix commodius fieri posse arbitror, quam si ἐξήγησις quandam Statuti proponam. Ita enim singula fere verba quid denotent, ponderare atque examinare licebit.

SI

denotat hæc particula exceptionem a regula.

Notanter Lex patria orditur a vocula *Si*, indicans scilicet conditionem aliquam probe attendendam, ita ut hac existente diversum quid ab eo quod alias regulariter fit, sequatur. Nempe regula in Libro Statutario nostro est, *vid. Statut. 3. III. 8.* quod conjugum altero deficientibus liberis defuncto, superstes ex prædefun-

defuncti bonis relictis, deducto pro rata prius ære alieno, vidua semissem, viduus vero bessem capiat. Hoc regulariter in civitate nostra obtinet atque servatur. Sed quod in trito omnibus axiomate dicitur: Regulam nullam tam firmam esse, quæ non patiat exceptionem, illud & hic oppido deprehenditur, siquidem propositæ in Jure Statutario regulæ illico subnectitur Exceptio in verbis: Es wäre dann in der Eheberedung ein anders beliebt, auf welchen Fall ic. nisi in pactis dotalibus aliud conventum, quo casu &c. Ut ergo omnibus liqueret quid illo casu, illave conditione, quoties nimirum conventiones nuptiales conjuges fecerunt, existente, juris esse debeat, hinc Majores præsentem Legem nostram rogarunt, & proposita particula *Si* conditionem illam determinarunt.

PACTA DOTALIA.

Pactorum dotalium Synonyma Germanica. Autores de pactis dotalibus, Pactorum dotal. definitio nominalis & realis. Jure Hamburg. P. D. non sunt per modum ultimæ voluntatis. Matrimonium est contractus. Exponuntur reliqua verba definitionis. Divisiones P. D. alienæ & congruæ.

Qui faciant P. D. Eorum Affinia.

Germanice Ehezarter *ut hic*, alias Eheberedungen, *ut Statut. n. 3. III. 8.* Ehestiftungen *Constit. Elect. Sax. P. 2. constit. 43.* Ehepacten *Lauterbach. comp. Jur. ff. de pactis dotalibus, Heyraths-Abschied, Heyraths-Pact Besold. thes. Pract. Ehe-Receß Dilber. addit. ad Besold. Heyraths-Verschreibung, Heyraths-Brieff, in Reformat. Francof. ad Mæn. p. 2. tit. 3. ff. apud Webner. Pract. voc. Chemann, Ehefrau, Heyraths-Abred. Authæi Supplem. ad Observ. Pract. Webneri voc. Ehezarter.* De Pactis dotalibus agit Statutum nostrum: De Pactis dotalibus ager & Dissertatio præfens. Equidem argumentum hoc multi subinde Doctores prolixis

lixis sæpe voluminibus pertractarunt. Ut enim silentio præteream, qui incidenter de themate hoc scripserunt, quantus quæso est ipsorum numerus, qui ad tit. ff. & C. de pact. dot. commentati sunt? Magis vero etiam quæstiones huc facientes ventilaverunt, qui ex professio materiam hanc elaborandum sibi susceperunt. Quales quidem, qui mihi innotuerunt sunt: *Joh. Petri Fontanellæ* Capitula matrimonialia, sive de pactis nuptialibus Tomi II. in fol. Venet. 1641. & Genev. 1659. ac 1667. editi. *Cornel. Neostadius* de pactis antenuptialibus: Lugd. Batav. in 4to Anno 1614 1620. it. Arnhem. 1658. *Abrab. a Wesel* de connubiali bonorum societate & pactis dotal. Amstelod. 1674. in 4to. *Joh. Lindener* Disp. Inauguralis de pactis dotal. Argent. 1639. Illustris ac Magnifici b. m. *Dn. Meureri*, Consulis olim nostri meritissimi sub præsidio Taboris Disp. ad tit. ff. de pactis dotalibus, Giess. in 4to 1644. *Andreas Kohl* de pactis dotalibus & successione conjugum, Lips. in 4to A. 1671. Quæ Doctorum copia me deterrere forte posset, ne argumentum ab ipsis dudum occupatum & fuscè pertractatum denuo assumam, & crambem sæpe coctam recoquam: verum perpendenti mihi plerosque ipsorum Pactiorum nuptialium naturam secundum solius Juris Civilis Leges exposuisse, & consuetudinem generalem hoc in themate maxima ex parte diversam a moribus & consuetudine Patriæ Reipubl. *add. hic Præfat. quam Illustr. Dn. Meurer p. m. Disputationi suæ modo cit. præmisit, & de Fontanella judicium cap. 5. §. fin.*) licebit, spero, cum pace ipsorum, telam semel cæptam pertexere, præcipue cum animus incitatus objurgatione Servio a Quinto Mutio facta *in l. 2. §. 43. ff. de O. F.* inclinaret demonstrare potissimum, quid hodie in suavissima Patria Civitate circa Pacta dotalia obtineat atque observetur. Alacriter proinde in opere cæpto pergens & de pactis dotalibus tractaturus ante omnia observandum censeo, monitum *Ulpiani in l. 1. pr. ff. de F. & F.* & indagandum unde nomen pacto.

pactorum dotalium descendat. Appellata autem olim inde sunt, quod Juri dorum legem dederint, adeoque ab objecto nomen habent *l. 10. C. de pact. Treutler. vol. 2. Diss. 7. tb. 7. Illustr. Dn. Meurer. cap. 1. ff. 1.* Olim enim tantum super dote & donatione propter nuptias nec non paraphernis, imprimis tamen dotis restitutione *vid. Dn. Struv. S. J. C. Exerc. 30. tb. 17. add. dot. tit. ff. & C. de pact. dot.* interponebantur, unde definiuntur etiam *Lauterbach, compend. Jur. ff. b. t.* quod dori legem & formam dent, *& a Dn. Menken. ad Struv. Jurispr. lib. 1. t. 5. ff. 1. & 3.* conventiones inter conjuges, vel eos qui dotem dant, promittunt, suscipiunt, aut repetere possunt. Et licet hodie ex consuetudine Germaniæ longe plura quam antiquis temporibus hisce pactioibus contineantur, nomine tamen semel recepto semper etiamnum veniunt. Homonymiam eorum & Synonymiam exponit *Illustr. Dn. Meurer c. 1. ff. 1. & 2. quem vide.* Circa Definitionem illorum non immerito sollicitus sum. Quippe definitio initium omnis disputationis: *Monet. de distribut. quotid. p. 1. qu. 1. n. 4.* & omnis quæ a ratione suscipitur de re aliqua disputatio debet a Definitione proficisci, ut intelligatur quid sit id, de quo disputatur, *Cicer. l. 1. de offic. cap. 1.* Alioquin enim vagari & errare cogetur oratio, si iis, qui inter se dissenserint, non idem esse illud de quo agitur, intelligant. *Cicer. libr. 1. de Orator. add. Cevallos in præfat. Spec. aur. Opinion. comm. contr. comm. n. 2. & sqq.* Definiri autem quam optime secundum hodiernos Germanorum & præprimis Patriæ mores pactio dotalis posse videtur, quod sit pactum matrimonii contractui adjectum super dote, donatione propter nuptias & paraphernis, nec non futuram conjugum successionem aliaque in matrimonio a conjugibus, vel etiam finito per mortem alterius conjugis a conjugate superstite observanda determinans. *vid. Illustr. Dn. Meurer. c. 1. ff. 3. Illustr. Dn. Stryke, de cautel. contract. Sect. 3. cap. 8. ff. 2. 3. Dn. Struv. c. 1.*

D

tb. 19.

tb. 19. Dico Conventionem dotalem esse *pactum*, cui obstare videtur, quod a Doctoribus unanimiter traditur, celebrari pacta dotalia vel per modum actus aut contractus inter vivos, vel per modum dispositionis ultimæ voluntatis. Priora mutuo dissensu, posteriora etiam unius revocari posse. *vid. Cothman. vol. 1. cons. 21. n. 19. Wesenbec. paratitl. ff. de pact. dot. n. ult. Carpzov. Jurispr. for. P. 2. cons. 43. def. 10. & seqq. Dn. Struv. c. l. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 7. §. 2. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 16. Mevius ad Jus Lubec. P. 2. t. 1. n. 100. aliique.* Adeoque posteriora non videntur pacta posse dici, *vid. cap. 3. cons. 1. adjecti, Disp. Illustr. Dn. Meureri cum hæc regulariter sint servanda, l. 1. §. 6. ff. deposit. l. 1. ff. de pact. nec contra pactum suum ulli venire liceat, l. 13. ff. comm. præd. quippe hæc ab initio quidem voluntatis sunt, postea vero sunt necessitatis l. 12. inf. C. de contrab. emt. l. 22. §. 11. ff. mandat. l. 5. C. de obligat. & act.* Cæterum observandum existimo, in patria dulcissima pacta dotalia concipi tantum per modum contractus inter vivos initi, non vero etiam per modum dispositionis ultimæ voluntatis. Si enim per modum dispositionis ultimæ voluntatis quoque inire possent, tunc voluntate mutata ab altero ineuntium, mutari quoque illa possent per aliam ultimam dispositionem, cum ambulatoria sit cujusque ultima voluntas ad extremum usque vitæ exitum. *l. 4. ff. de adimend. vel transsev. leg. l. 32. §. 3. ff. de donat. inter vir. & uxor. l. 22. pr. de legat. 3. add. Statut. Hamb. P. 3. tit. 1. art. 37.* At vero Hamburgi pactiones nuptiales per supremum mentis testationem immutari nequeunt *sec. Stat. H. 2. XI. 12. add. 3. l. 18. & 19. contr. l. 1. §. 1. ff. de dot. præleg.* Sequitur ergo ut confectæ ibidem conventiones dot. non per modum testamenti, sed contractus fuerint conceptæ. *add. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 7. §. 3.* Ut silentio omitram, circa testes adhibendos longe aliam esse fori nostri praxin, quam quæ communi Doctorum suffragio docetur. Hi enim ad
mini-

minimum 5. testes ad pactorum dotal. per modum declaratae ultimae voluntatis conceptorum essentiam requirunt: at in statuto nullus numerus praecise determinatus: qua de re infra prolixius. Dixi porro *contractui matrimonii illas adjici, nec me latent, quae Locamerus, Martini, aliique ad princ. voc. contrabunt I. de Nupt. tradunt, quod matrimonium contractibus annumerari nequeat, ex quibus obligatio vel actio nascatur. Nam licet forte contractibus consensualibus in tit. I. de obligat. ex consensu consideratis nuptiae speciatim non annumerentur: attamen satis commode contractus (voce late sumpta, quatenus continet omne pactum Calvin. Lex. Jurid. in voc. Contractus a contrabendo, add. Excell. Dn. Placcii Suppl. i. ad f. i. I. de obligationib.) poterunt appellari: unde Germanis etiam Eheverbündniß dicuntur add. Stat. H. 2. XI. i. ibi verbinden. Imo si hoc *κατήριον* est contractus, ex Locameri aliorumque sententia, ut actio inde nascatur, nuptiae contractibus recte accensebuntur, cum multae variaeque ex sponsalibus, nuptiisque contractis orientur actiones, ut cuilibet inspecturo Excell. Dn. Placc. Tract. de Action. Part. post. Sect. prior. f. 24. act. 90. & seqq. ibique citatum Hærsoltum in adversariis suis, & Magnific. Dn. Swendendörfferum Antecessorem Lipsiensem celeberrimum patefcer. Utrum vero ante nuptias vel manente matrimonio adjiciantur, nihil interest. Utrumque enim & Legum auctoritate vid. l. i. pr. l. 12. f. i. l. 29. de pact. dotal. add. Stat. H. 3. l. 18. v. Treutl. vol. 2. d. 7. th. 7. b. ibique Bachov. & consuetudine approbatur, prout acta in causa Hinschen contra Hinschen ostendunt. Interponuntur autem Pacta dot. principaliter super dote & donatione propter nuptias, & conjugum successione, minus principaliter super bonis paraphernalibus atque receptitiis aliisque capitulis Lauterb. comp. Jus ff. b. t. Et quidem fiunt de dote vel constituenda, vel conservanda vel retinenda, vel restituenda vel augenda. l. i. l. 2. & passim in tit. ff. & C. b. t. Illustr. Dn. Meurer.*

rev. c. loc. cap. 4. §. 2. Dotis tamen conditio illis deterior fieri non debet, aut mulier reddi plane indotata. *l. 2. ff. de jure dotium, l. 4. §. 6. l. 14. l. 17. ff. de pact. dot. Wesenbec. paratitl. b. t. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 14. Illustr. Dn. Meurer. c. l. ad l. 12. §. 1.* Circa donationem propter nuptias alterutro conjuge mortuo quid obtinere debeat, pariter disponunt *Treutl. l. c.* Dicitur hæc Germanis die Gegenvermächung, eine Gegenvermächtnisse, & in pactis dotalibus probe separanda ratione effectus a dotalitio: *vid. Ill. Dn. Stryke c. l. §. 27. 28.* Quin & largitates sponsalitiæ vel mutuae desponsatorum donationes, de quibus *Mev. ad Jus Lub. p. 1. t. 6. n. 4. & seq.* & munera antenuptialia accurate a sequenti donatione propter nuptias distinguenda esse monet *Gieseb. Justin. Harm. ad l. de donat. §. 3. n. 245.* Imo hodierna donatio longe alia est ab antiqua Romanorum. Nam ut notat *Schilter. Exercitat. ad ff. Ex. 36. §. 86.* Moribus nostris primarium in contrahendo matrimonio ex parte mulieris est, ut ipsi certum quid ex bonis mariti deputeretur, unde se post mortem ejus exhibere possit, id dotem vocant veteres Germani, recentiores ad æmulationem Juris Romani donationem propter nuptias. Nomen tolerari facile possit, sed natura plane diversa est. Donatio enim propter nuptias semper præsupponit dotem, unde & *ἀντι-φύνη* dicitur, at quod jure Germanico maritus uxori constituit, est ipsa dos & a qua nuptiales largitates incipiunt, & eo referuntur. Deinde id quod sponsus ita deputavit sponsæ regulariter ad mariti heredes recidit, sed donationem antiphernalem lucratur, & transmittit ad heredes suos uxor. Hæc *Schilterus l. c.* Conjugum porro mutua successio de jure civili per hæc pacta determinari nequivit, cum pactis hereditas neque dari neque adimi poterat *per l. 20. ff. de V. S. l. 15. l. 30. C. de pact. l. 5. C. de pact. convent. etiamsi juramento fuissent firmata cap. 58. de R. I. in 6to. vid. Bald. & Salycetus ad l. hereditas C. de pact. convent. Schurpf. cent.*

cent. 1. conf. 96. n. 19. & cent. 3. conf. 50. n. 9. & seqq. cent. 2. conf. 69. n. 2. ibique citati Cothman. v. 1. conf. 8. n. 19. & conf. 21. n. 22. & c. At hodie ex universali Germaniæ consuetudine pacta dotalia de conjugis successione in defuncti bona vel universa, vel pro parte certa *Ill. Dn. Stryke c. 1. §. 21. recte disponunt, & Legum instar servanda sunt. Carpz. Jurispr. for. part. 2. const. 43. def. 1. & sqq. Wesenb. paratitl. ff. de pact. dot. ibique Habnii. Treutler. l. c. ibique Bachov. Struv. l. c. Illustr. Dn. Meurer. c. 1. §. 4. Illustr. Dn. Stryk. c. 1. §. 1. Cothm. vol. 1. conf. 8. n. 99. & c. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. num. 99. & Doctores communiter, add. Stat. H. 3. III. 8.* Qui contra scholastice disputat, illi ignoscendum & condolendum esse, quod quæ quotidiana non didicerit, & jus in quo versatur, ignoret. *ait Cothman. v. 2. conf. 78. n. 176. vid. Mev. c. 1. n. 104.* Denique de aliis etiam Capitulis sæpe in pactis hisce disponi posse v. gr. de educatione liberorum tam manente quam finito matrimonio facienda, de oneribus matrimonii ferendis, de dotalitii constitutione, quod quomodo a donatione propter nuptias differat, *vid. apud Illustr. Dn. Stryk. l. c. §. 27. & seq. de donis nuptialibus, de quibus Habn. ad Wesenb. paratitl. ff. de jure dot. n. ult. & Mev. ad Jus Lubec. P. 2. t. 2. art. 12. n. 61. & seq. de re domestica instituenda & c. extra dubium, & cuilibet ipsa instrumenta dotal. inspicienti satis innotescit, vid. tabulas dot. exhibitas ab Illustr. Dn. Strykio c. 1. ut & Dn. Meurero Disp. ejusdem annexas, quibus alias insuper ipse addere possem, si tanti res videretur. add. interim cuilibet Notariorum informatores.*

Hæc circa Definitionem ejusque explicationem tradita aliquo modo naturam pactorum dotalium exponunt, quorum quidem divisiones variæ a Doctores traduntur, quas omnes in foro patrio obtinere dubito. Etenim (1) divisionem in tacita vel expressa merito *cum Gail. 2. obs. 82. n. 3. Mev. ad Jus Lubec. p. 1. tit. 5. rubr. n. 16. & art. 2. n. 8. Illustr. Dn. Meurero l. c. cap. 1. §. 6.*

rejjicio, ceu a praxi Patriæ alienam. Quippe cum præter ea, quæ *Dn. Meurer. l. c.* habet, statutum præcise exigat consensum & subscriptionem eorum qui de jure requiruntur, pater Hamburgi nulla pacta dotal. tacite iniri posse, cum hæc subscribi nequeant. Porre nec (2) distinctio in simplicia & mixta quam suppeditat *Dn. Struv. c. l. W. senbec. c. l. & approbat Dn. Meurer. c. l. aliique* videtur locum habitura, eo quod nititur modo concipiendi hæc pacta, quatenus nempe concepta sunt per modum vel contractus, vel ultimæ voluntatis. Qui modus concipiendi cum in patria non attendatur, ubi omnia jure pacti subsistunt, *vid. Schutz. v. 3. disp. 12. tb. 3. a. ut supra dixi*, nec divisio hoc fundamento nitens erit attendenda. Magis vero observandæ divisiones desumptæ (1) a causa efficiente *ex l. 12. ff. 1. ff. b. t.* quod scilicet aliæ conventiones dotal. ad voluntatem pertineant & solo paciscentium arbitrio, modo non juri publico repugnet, regantur, v. gr. ut mulier dote promissa se alat, & donec nupta sit, dos ab ea non petatur, aut ut certam summam viro præstet, & ab eo alatur: ne amplius quam pars dimidia dotis a muliere petatur, & pœnam stipuletur: ne sit periculo mariti nomen debitoris, qui dotem ei promisit, sed periculo mulieris, & his similia exempla in *l. c. 12. l. 6. & alibi ff. & C. b. t. passim obvia*: Aliæ ad jus pertinent & legibus determinantur, quarum Exempla occurrunt in *l. 2. ne dissoluto quoquo modo matrimonio liberis intervenientibus dos apud virum remaneat l. 6. ne maritus solummodo dolum in dotem præstet, l. 14. & seqq.* ne longiore quam legibus statuto tempore dos reddatur: *& aliis passim ff. b. t. vid. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 1. ff. 4. & ad l. 12. ff. 1.* (2) ab effectu, dum aliæ sunt utiles & validæ, quæ requisita Legis & statuti continent, ac inde vim obligandi habent: Exempl. in *l. 4. in f. l. 6. in f. l. 12. pr. ff. 1. 2. 3. 4. l. 23. & alibi ff. & C. b. t.* aliæ inutiles, quæ vi obligandi destituuntur, quod LLbus vel statutis repugnant, aut

aut contra bonos mores sunt. *Weseneb. paratitl. ff. c. l. n. 1. v. gr.* quæ mulieres reddunt indotatas *l. 4. pr. l. 5. ff. 1. 2. l. 12. ff. 1. inf. & c. ff. & C. b. t. Illustr. Dn. Meurer. c. l.* (3) a circumstantia temporis, quod vel ante vel post nuptias factæ sint *l. 1. l. 12. ff. 1. l. 28. ff. b. t.* (4) a circumstantia loci; Unde aliæ judiciales, quæ fiunt actis intervenientibus, sive quæ judicialiter insinuantur. *vid. Weseneb. Paratitl. ff. b. t. n. 4. Carpz. Jurispr. for. P. 2. c. 43. def. 3. & seqq.* Quibus æquipollent ex statuto nostro condita pacta dotal. coram Deputatis Amplissimi Senatus *arg. Stat. H. 3. l. 1. in fin. vers.* Und also soll es auch in allen.

Aliæ extrajudiciales, quæ extrajudicium, sive non adhibitis Deputatis Ampliffi Senatus, inter solos privatos præsentibus fiunt *Illustr. Dn. Meurer. c. l.*

Speciebus ita enumeratis considerandum restabit, *quinam Pacta dotalia contrahant.* Javolenus *in l. 1. ff. b. t. ait:* Pacta quæ de reddenda dote fiunt, inter omnes fieri oportet, qui repetere dotem possunt, & a quibus reperi potest. Hæc Lex generatim quidem aliquid de personis paciscentibus definit, sed distinctius res ipsa perpendi meretur. Nimirum paciscuntur vel ipsi conjuges, adeoque maritus *l. 2. l. 4. 6. 17. pr. l. 18. 22. 24. & c. ff. l. 5. l. 9. C. b. t. & uxor l. 7. l. 12. ff. 2. l. 17. pr. l. 21. & c. ff. l. 4. C. b. t.* ubi tamen notandum, quod de notissima omnium fere nationum consuetudine ut loquitur *Carpz. P. 2. const. 43. def. 9.* etiam sine curatoris consensu mulier seu sponsa pacta dotalia valide contrahat, nisi in illis dos æstimata marito constituatur, quod absque curatoris consensu non firmiter fieri censet, siquidem æstimatio Emptionem faciat. *l. 10. ff. 4. l. 17. ff. de jur. dot. add. l. un. ff. & cum lex. 15. C. de rei uxor. act. & Weseneb. Paratitl. ff. de fundo dot. n. 5. 6. & 7.* At jure Patriæ Civitatis secus se res habet. Secundum hoc enim omnes mulieres, quo nomine etiam Virgines hic veniunt *sec. l. 13. pr. ff. de V. S.* hætenus pro impuberibus habentur, nec quicquam valide

valide sive in iudicio sive extra iudicium agunt, (Exceptio tamen est in *Stat. H. 2. IIX. 1.*) nec ex bonis suis cedere donareve quippiam alteri possunt sine curatoris consensu & auctoritate v. *Stat. H. 1. IX. 1. & 2. IIX. 1. & p. 3. VI. 21.* Quod usque adeo obtinet, ut licet post matrimonium initum maritus sit curator uxoris suæ legitimus: *Stat. H. 1. IX. 5.* attamen si ipsa constante matrimonio marito suo aliquid donare, aut ab alio factam donationem marito confirmare velit, alterius cuiusdam Curatoris auctoritatem ad hoc requirere teneatur: *Stat. H. 3. VI. 9.* Dictum pacisci vel ipsos conjuges, vel, quod idem est *cap. 72. de R. I. in 6to*, alios nomine ipsorum. Et quidem ratione mariti nemo recte paciscitur, nisi fuerit universalis ejus procurator cum libera constitutus *cap. 4. de procurat. in 6to*, vel etiam speciali instructus mandato, *l. 1. §. 1. l. 58. ff. de procurator. l. 19. l. 46. ff. de jur. dotium.* Respectu vero uxoris, potest pacisci pater, *l. 7. l. 11. l. 12. & c. ff. b. t.* qui filiam in potestate habens eam dotare tenetur *l. 19. ff. de R. N. pro modo facultatum suarum & dignitate mariti l. 69. §. 4. ff. de jur. dot. Auth. sed quamvis C. de rei uxori act. Illustr. Du. Stryke c. 1. §. 13.* Pro Filia vero emancipata dotem constituere non præcise obligatur *arg. l. 19. ff. de R. N. l. 51. ff. de jur. dot. Bachov. ad Treutl. vol. 2. Disp. 7. tb. 2. lit. a. b. c.* Porro respectu uxoris paciscitur recte mater *arg. l. 7. vers. quanquam ff. b. t. l. 17. C. de jure dotium avus maternus l. 45. ff. soluto matrim. & extraneus quilibet l. 20. §. 1. l. 29. §. 1. ff. b. t.* Extraneum autem intelligo omnem citra parentem per virilem sexum ascendentem, & in potestate dotatam personam non habentem *l. un. §. 13. C. de rei uxori act.* Et generatim, quicumque mulierem dotal. quic. dotem sive profectitiam *l. 5. §. 1. 2. & §. 11. l. 6. §. 1. ff. de jur. dot. sive adventitiam l. 5. §. 11. in f. ff. eod. repetere, & a quo repeti potest, recte paciscitur, l. 1. §. 1. & passim ff. b. t.* Hoc tamen observato discrimine, quod initio quidem dotis dandæ legem quam velit, etiam ignorante

rante muliere, is qui dat, dicere possit, *l. 7. l. 20. §. 1. ff. b. t.* postquam vero dederit & quidem extraneus, tunc pacisci consentiente muliere debet. *l. 20. §. 1. ff. b. t.* Sin vero specialiter non stipulatus sit, vel pactum fecerit, tunc extraneus non videtur tacitam stipulationem fecisse, sed potius ipsa mulier, cum donasse magis mulieri quam sibi aliquod jus servasse extraneus non stipulando videatur, ne quod pro mulieribus introductum, hoc adversus mulieres convertatur: ut loquitur Imper. *in d. l. un. §. 13. C. de rei uxor. act.* Sin autem pater dotem dederit, & post datam pacisci velit, utriusque i. e. & patris & filiae persona in paciscendo necessaria est, (*Exc. in l. 8. ff. b. t. add. l. 8. ff. de bis qui sui vel al. jur.*) quoniam jam acquisita mulieri dos est. Interim si hoc casu solus pater pactus sit sine filia, sive solus agat, sive adjuncta filiae persona, ei soli proderit nocebitve pactum conventum, non vero filiae soli agenti. Sin vero filia sola pacta fuerit, quo pacto melior conditio patris sit, proderit & patri: si vero sic pacta ut noceat, ei soli nocebit, patri vero nullo modo, nisi adjecta quoque filiae persona reperiat, *l. 7. ff. b. t. Treutl. Vol. 2. Diss. VII. tb. 7. lit. C. ibique Bachov. ad obst. l. 2. §. 1. ff. sol. matrim. respondens.* Cæterum pactis jam factis & dote marito constituta, si quid immutandum erit in illis, conjugis utriusque consensu erit opus ob jus ipsis jam quæsitum. Porro circa hæc de pactorum dotalium Subjecto sive personis paciscentibus dicta notandum etiam est, quod pacta dot. extra paciscentes ad alios pertinere non videantur, adeoque quod extraneus forte dotem dans pepigit, mulieri non proderit, cum nemo alteri stipulando aut paciscendo obesse vel prodesse queat, *§. 4. & 18. §. de inut. stipul. l. 38. §. 17. ff. de V. O. Illustr. Dn. Meurer. l. c. cap. 3. §. 5.* Sed notante *Schurpfio cent. 2. cons. 27. n. 7. & 8.* fallit hæc Regula in multis casibus, & inter cæteros non procedit in dote, favore dotis *l. 45. ff. solut. matr. l. 7. C. de pact. convent.* Et clarum est, quod pacta inita tam super dote, quam donatione propter nuptias,

E

ptias,

ptias, ut & Paraphernis, ac ex hodierna Germaniæ observantia, super successione conjugum, æquiparentur, ut patet *per rubr. & nig. C. de pact. convent. & tot. tit. ff. de pact. dot.* Ergo & in pactis dot. quis alteri pacisci potest, ita ut licet non directa, utilis tamen inde ipsi competat actio, *sec. gloss. in l. pactum dotale 4. C. d. tit. per d. l. 45. ff. sol. matr. & l. 7. C. de pact. convent. Nec obst. l. 26. ff. 4. ff. b. t. v. l. 26. pr. ff. depos.* Hæc Schurpf. c. l. add. Treutl. l. c. *ibique Bachov. ad lit. c. add. l. 9. ff. b. t.* Plura de personis paciscentibus vigore statuti nostri requisitis dicam infra *ad verb. requiruntur.* Formam quoque & effectum horum pactorum ut & contraria inferius exponam, hoc loco saltem affinia eorundem brevibus exhibiturus. Quæ sunt pacta sponsalitiæ largitati, quæ sit ad amorem conciliandum *Lauterb. comp. Jnr. ff. de sponsalibus A. & de jur. dotium SS.* adjecta: item Pacta matrimonio ex L. Salica (eo quod Francorum antiquæ Legi originem debet) sive ad Morganaticam de qua voce *Dn. Struv. S. J. F. cap. IX. ff. 5. n. 8. & Calvin. Lex. Jurid. h. v. & Speidel. & Besold. voce Vermählung zur linken Hand,* contracto addita, *vid. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 7. ff. 7.* quæ eum ob finem notari potissimum merentur, quod disponant non tantum quid de bonis mariti, sed etiam quid de honoribus ejus tam uxor quam filii participare debeant. *Excell. Dn. Placcius Patronus maxime venerandus suppl. 2. ad ff. 1. J. de Nuptiis.*

INTER CONJUGES

Non valent pacta dotalia nisi matrimonium sit legitimum.

Supra jam dictum pacta dotal. fieri potissimum super dote *arg. Rubr. C. de Pact. convent.* cum vero hæc sine nuptiis esse nequeat *l. 3. ff. de jur. dot.* sed tacitam harum habeat conditionem, *l. 21. ff. de jur. dot. Treutl. Vol. 2. Disp. 7. th. 5.* sequitur ut pacta hæc inter futuros, sponsum nempe & sponsam, aut jam existentes conjuges fiant. Non tamen inter omnes conjuges aut matrimonium

monium ineuntes personas pacta dotalia valide ineuntur. Etenim qui adversus præcepta juris & Legum qua divinarum qua humanarum dispositionem coeunt, sive nefarias, sive incestas aut alioquin illicitas nuptias contrahendo, quamvis benedictione sacerdotali firmatum ejusmodi conjugium in quibusdam judiciis non facile rescindatur, nisi capitis pœna irroganda, *Carpzov. Jurisprud. Confist. l. 2. def. 83. n. 1.* nihilominus quantum ad beneficia Juris & commoda nec vir, nec uxor, nec nuptiæ nec matrimonium, nec horum consequens vel effectus ullus v. gr. arrha sponsalitia, donatio propter nuptias, pacta dotalia vel ipsa dos intelligitur valere *§. 12. §. de Nuptiis ibique Dn. Placc. l. 52. l. 66. ff. de R. N.* Necessè ergo est, ut pacta dotalia valida & obligandi vim habitura inituri, legitime matrimonium justasque nuptias contrahant, quales sunt, qui secundum præceptum Legum (præcipue respectu graduum cognationis) coeunt, masculi puberes, feminae autem viripotentes, utriusque consensum parentum seu expressum seu tacitum *l. 7. §. 1. ff. de sponsal. l. 5. C. de nuptiis, habentes pr. I. de Nuptiis add. Ddres ad tit. ff. de R. N. & Barn. Brissonii tract. de LLbus connubiorum, conf. Stat. Hamb. P. 2. tit. XI. art. 1. & seq.*

FACTA SUNT ET CONSUMMATA

Ad P. D. efficaciam moribus quibusdam Germaniæ requiruntur ut sint in scripturam redactæ.

Non ergo argumento a contrario ducto, sufficit inchoata esse, sed nisi omni ex parte fuerint absoluta & perfecta, obligandi vim nullam habebunt: *arg. pr. I. de Emt. vendit.* Verum hoc licet in se certum sit, ita magis dubium atque discutiendum erit, quando sive quo tempore facta esse censeantur? Utrum cum in scripturam demum redacta sunt, an consensum utcunque declaratum esse sufficiat? Equidem de jure civili extra controversiam positum, quod consensus utcunque declaratus sufficiat, licet sæpe instrumentorum dotal. fiat mentio, *p. text. express. in l. 6. C. de*

dotis promission. l. un. §. 1. in f. C. de rei uxor. act. Cui opinioni accedit communis Ddrum consensus, *vid. Wesenbec. Paratitl. ff. b. t. n. 3. Carpzov. Jurispr. for. P. 2. const. 43. def. 8. Dn. Struv. S. J. C. Ex. 30. th. 16. Illustr. Dn. Meur. c. l. cap. 5. §. 2. Illustr. Dn. Stryk. c. loc. §. 2. aliique.* Interim quoties instrumenta desuper confecta sunt, majoris & evidentioris probationis gratia id factum censerur, *l. 4. ff. de pignor. l. 4. ff. de fid. instrum. Wesenb. c. l. Carpzov. c. l. num. 2. Illustr. Dn. Stryke & Meurer. c. l.* At vero contrariam tuentur opinionem, & scripturam necessariam affirmant, qui insinuationem judicialem ad valorem eorum requirunt cum *Friderichsstadensium Jure Statut. de 1633. p. 2. S. 2. tit. de dote 19. art. 3.* Quam affirmativam & ego vigore Statuti Patrii amplector, scripturæ necessitatem ad pactorum dotal. valorem requirens *ob verbum untermgeschrieben. vid. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 5. §. 3.* cum nihil subscribi possit, nisi quod scriptura ante comprehensum *vid. Calvin. Lex. Jurid. voc. subscriptio.* Cum ergo scriptura conficiantur pactiones dotal. non aliter perfectæ erunt, nisi & instrumenta earum fuerint conscripta vel manu propria contrahentium, vel ab alio quidem scripta, a contrahentibus autem subscripta, & si per tabellionem fiunt, nisi & completiones acceperint, & fuerint partibus absoluta. Donec enim aliquid deest ex hia & pœnitentiæ locus est, & poterunt contrahentes sine pœna a pactis recedere, *ut loquitur Imperator in simili casu pr. J. de Emption. Vendit. §. l. contractus 17. C. de fid. instrum.* Ceterum hunc morem imo necessitatem Pacta dotalia in scripturam redigendi vel actis insinuandi jam prisca temporibus usitatum fuisse observare licet *ex supr. Sect. I. citatis formulis antiquis a Marculpho collectis & supra laudati Lindenbrogii Codici LLum antiquarum adjunctis: ibi enim form. 49. quæ in scribitur: Carta donationis inter virum & uxorem quæ gestis municipalibus allegata, ita incipit: Quicquid inter conjugatos de propria facultate ob amorem dilectionis invicem condonare placuerit, scriptura-*

pturarum necesse est titulis allegare, ne in posterum ab heredi-
bus eorum vel a quocunque possit convelli. Et *form. 76.* legi-
tur: Necesse est, ut omnia, etiam donatio per scripturarum seri-
em, pleniorē obtineant veritatem. Clarius idem in *form. 78.*
exprimitur: Lex & consuetudo exposcit, ut quicquid inter spon-
sum & sponsam de futuris nuptiis fuerit definitum, vel largitum,
aut ex consensu parentum, vel ipsorum si sui juris sunt, scriptu-
rarum solennitate firmetur.

ET AB ILLIS, QUI AD OBLIGATIONEM EORUM
DE JURE REQUIRUNTUR.

*Jure Hamburgensi ad subscriptionem pactorum dotal.
requiri proximos cognatos.*

Loco obligationis validitatem dicerem, si vocis hujus ullus es-
set apud Latinos valor, vel latinius *valorem*, sive: *qui con-*
sentire tenentur. At quinam hi sint, dubia videtur futura quæ-
stio. Equidem Ddres requirunt, ut nisi actis insinuentur, vel duo
vel quinque testes sint adhibendi, quo valeant, pro diverso nem-
pe concipiendi modo quatenus vel per modum contractus, vel
per modum declaratae ultimæ voluntatis ineuntur. *Wesembec. pa-*
ratitl. ff. b. t. n. 4. Carpz. Jurispr. for. P. 2. c. 43. d. 1. 2. & 3. Struv.
c. l. th. 19. Treutler Vol. 2. Disp. 7. th. 7. lit. a. Illustr. Dn. Stryke c. l.
ff. 16. & Dn. Meurer. c. l. cap. 5. ff. 4. Et cum modo ostensum sit,
in scripturam pacta dotalia esse redigenda, vel hoc intuitu testes
erunt adhibendi, quoties solenne super iis instrumentum confici-
tur *per Ordinat. Notar. Anno 1512. Colon. ff. 3.* Nam sola scriptu-
ra privata pro scribente nihil probarer, *l. 5. l. 6. & 7. C. de probat.*
sed hoc ut extra dubitationis aleam positum videtur: ita magis
anceps, utrum quilibet testes fortuito oblatis sufficiant, an præci-
se quidam præreliquis exigantur. Quantum ad Jus civile, quos-
cunque legales sufficere existimem quoties testes requiruntur,
nec Doctores ullo verbo monent ad pactorum dotalium valorem

& obligationem quosdam præ reliquis esse adhibendos, nisi forte huc trahere quis velit verba Javoleni *in l. 1. §. 1. ff. b. t.* ubi ait: *Paçta quæ de reddenda dote fiunt, inter omnes fieri oportet, qui repetere dotem possunt, & a quibus repeti potest.* Quasi his verbis indigetur tam eum, qui dotem dat, & mulierem & heredes, cum hi quoque morte ejus interveniente dotem repetere queant, *l. un. §. 6. C. de rei uxor. act.* quam maritum & heredes mariti, (ceu a quibus marito mortuo dos etiam repeti potest *arg. l. 23. l. 24. §. 1. l. 25. ff. de re judicat.*) esse in pactionibus nuptialibus advocandos. Cæterum, præterquam quod hæc Lex tantum de pactionibus de reddenda dote factis loquitur, notandum, ob utilitatem tantum eorum qui repetere possunt Javolenum hoc constituisse, ut ex subjunçta ratione patet. Ita enim porro ait, *ne ei, qui non interfuit, pactum non proficit.* Adeoque satis indicat non necessario esse eosdem adhibendos, cum alioquin ipsis ceu solenniter a jure requisitis non adhibitis pactiones forent nullæ: *arg. l. 9. §. 3. vers. nam. ff. ad exhibend. l. 8. §. 17. ff. de transact.* sed solummodo asserit pactum ipsis absentibus factum, ipsis non prodesse, (scil. directo, licet utiliter proficit *l. 9. ff. b. t. l. 45. ff. sol. matr.*) Unde & Pomponius *in l. 7. ff. b. t.* tradit, *cum dos filie nomine datur, optimum est, pactum conventum cum utroque generum facere.* Optimum est, inquit, non necessarium. Nempe quia hujusmodi pleno pacto manifestius fit, an & quatenus paciscentes dotis nomine invicem teneantur, ut ex hujusmodi pacto aperto omnis imposterum controversia tollatur, movenda forte hoc prætextu, quasi præsens absenti utiliter stipulari non potuerit. Et hoc verbo JCrus suadet, non imperat, neque necessitatem imponit, sed lites futuras cavet, ut ait *Illustr. Dn. Meurer. ad l. 1. §. 1. ff. b. t.* Proinde Jure civili non determinari apparet, qui nam præcise sint adhibendi. Quin nec statutum nostrum perspicue exprimit, quinam sint, qui ad obligationem requiruntur. Interim praxis & consuetudo fori optima Legum interpretis *l. 37. ff. de LLbus*
affatim

affatim testatur, præter sponsum & sponsam, ejusque Patrem vel Curatores aut Tutores, pacisci debere insuper & consentire conjugum cognatos. Neque sufficit quoscunque cognatos consentire, sed proximi debent esse, *Cotbman. vol. 1. resp. 39. n. 332. & sqq.* licet plurium Doctorum opinio receperit statuto consanguineorum consensum requirente sufficere aliquos ex iis consentire, & si proximi non sint. *Bartol. ad l. transactionem C. de transact. ibid. Alciat. n. 9. Salycet ad l. 1. C. unde vir & uxor. &c. vid. Mæv. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. art. 14. n. 16.* Atque illa sententia inde confirmatur, quod ex multis Juris Statutariis locis evidenter apparet, Legumlatores in inclyta Republ. patria venerandos, sæpius cognatos proximos advocatos præcepisse, præcipue ubi quis disponere de bonis suis voluerit. Ita enim *sec. Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 4. 10. & 11.* testamentum super bonis hereditariis conditurus, aut bona sua inter cognatos divisurus consensu cognatorum proximorum opus habet, qui etiam, quoties conjuges bona sua sibi invicem donant, contradicere possunt, *St. H. P. 3. tit. 1. art. 18.* & bona sua immobilia alienaturus offerre eadem debet cognatis duobus proximis *St. 2. IIX. 3.* Magis vero etiam statutum nostrum declarat *St. H. P. 3. t. III. art. 2.* ubi dicitur: quod si liberi certa bonorum portione a parentibus fuerint dotati, ipsique illa portione tempore initi matrimonii una cum duobus proximis cognatis fuerint contenti tunc &c. Adeoque non sufficit liberos esse contentos, sed & cognati proximi debent consentire, quoties parentes liberis suis certam bonorum summam dotis nomine donant. Addi huic statuto potest, *Edictum penale Anno 1676. d. 21. Sept.* promulgatum & 1. Octobr. ex suggestu omnium templorum præcipuorum publicatum *contr. die Verkuppelung und Entführung der Weiber, Jungfrauen u. Unmündige, &c.* in quo edicitur, si quis volentem invitamve mulierem contra notitiam, voluntatem, & absque pleno consensu parentum, tutorum aut proximorum tam agnatorum quam cognatorum sibi despon-

desponere eamque in secretum abducere audeat, omnia ab ipsis acta licet jurejurando firmata nulla & invalida declarari, intelligi, ac matrimonii votum dissolvi debere. Quæ omnia satis probant statutum nostrum requirens aliquos præter conjuges ad valorem pactorum dotalium, cognatos proximos exigere. Neque id absque ratione. Hi enim matrimonio per mortem alterutrius conjugis soluto, defuncti conjugis deficientibus liberis, nec testamento facto heredes sunt ab intestato successuri, & spem habent in paciscentium hereditate *l. fin. C. de pactis* adeoque cum per hæc pacta præjudicium ipsis fieri queat, & conservatio familiarum, quam majores strenue per statuta quæsiwerunt, everti, hinc merito cognatorum proximorum consensus ad hoc ut pacta dotal. sint omnimodo obligatoria, requiritur. Accedit, quod hi debeant obligari NB. zu Verpflichtung, ad divisionem secundum inita pacta cum superstite conjuge faciendam. Quam opinionem etiam amplecti video JCros patrios, dum supra laudatus Dominus Protosyndicus Garmerus in notis suis reformatoriis MSctis ad *b. art. voc. Ehezärtern lin. 8.* annotat. Wann dieselbe von den Kindern, oder deren nächsten Verwandten väter- oder mütterlicher Linie mit unterschrieben. Sic in Consilio quodam ab Amplissimo Patriæ Reipubl. Senatore dato pro valore pactorum dot. adducitur: Erstlich befindet sich, daß dieselbige (scil. Ehezärter) von den Contrahenten und andern nächsten Unverwandten gebühlicher Maßen unterschrieben und also vollzogen worden. Et in causa Hinschen Erben contra Hinschen Wittwe pacta dot. impugnantur, eo quod frater mariti & ex parte uxoris nullus cognatorum eadem subscriperat. Proinde cognati proximi ad essentiam & obligationem pactorum dotal. Hamburgi requiruntur. Unde, quod in MSctis Möllerianis ad *b. art. voc. zu Verpflichtung* dazu erfordert *deprehendo annotatum.* Si illi qui in testimonium vel honcris saltem causa adhibiti sunt, non subscriperunt, vel sigillarunt, pacta nihilominus valent. Quod usque adeo verum,

ut

ut etiam contractus valeat, si illorum sigilla appensa sint, & non appareant, vel ablata sint. Siquidem ad actum aliquem probandum sufficiunt ea, quæ sunt necessaria, licet ea, quæ non sunt necessaria adhibita sint, & non appareant. *vid. Möller. in Semestr. libr. 3. cap. 4.*

CONSUMMATA SUNT, SUBSCRIPTA ET
OBSIGNATA.

*Subscriptionem & obsignationem olim, hodie solam
subscriptionem requiri.*

Adeoque pacta dotalia inter conjuges facta & in scripturam redacta non valent, nisi a proximis cognatis etiam fuerint consummata per subscriptionem nempe & obsignationem. Quæ subscriptio & obsignatio speciatim exigitur, probationis evidentioris gratia in re tam magni momenti, *l. 4. ff. de fid. instrum.* & ut eo magis amputentur occasiones litium alias facile orituræ. Unde in modo citatis *MSEtis Möllerianis* quæstio movetur. Si pacta dotalia non sint subscripta & sigillis partium munita, nihilominus testibus acta probari queant, an non testes idem quod sigillationes & subscriptiones probent? Nam dotis constitutio per testes probari potest. *Mascard. de probat. concl. 568. n. 1. & 565. n. 8.* & deciditur, quod contrarium dicendum videatur, ex hoc statuto, cum enim plura conjuncta requirantur, ad perfectionem alicujus actus, unum adimplere non sufficit, sed uno deficiente, totum deficit. *Abb. de Rosat. de Statutis qu. 7. n. 2. & quæst. 174. n. 13.* Ergo nec sola subscriptio sufficit, de jure scilicet, & si legi scriptæ strictè inhæreatur. Alioquin enim jam supra dictum subsignationem ab usu hodie recessisse, solamque subscriptionem frequentari, quod consonum adeo videretur *l. 39. pr. ff. de V. S.* ubi dicitur, subsignatum dici, etiam quod tantum subscriptum est. Atque ex hætenus traditis luculenter colligetur, quæ sit forma pactorum dotalium Hamburgi conficiendorum. Vide-

F

licet

licet, quod debeant inter conjuges fieri, in scripturam redigi, & a cognatis proximis subscribi. Quæ copulative cum requirantur, omnium complementum erit necessarium, nec sufficiet partis adimpletio. *l. 5. ff. de condit. instit. l. 129. ff. de V. O.* Interim quantum hæc forma a Juris civilis præscripto abeat, hæctenus dicta, cum illo comparanti in aperto erit.

TUNC.

Hoc verbum innuit, qui sit effectus pactorum dotalium legitime factorum, ac respicit præmissam particulam *Si*, adeoque designat, conditione præcedenti existente, hunc sequi effectum.

ETIAM POST UNIUS ALTERIUSVE OBITUM.

An & idem valeat si moriantur ante consummationem conjugii.

Hac enim conditione suspensiva, seu constitutiva Doctoribus dicta ineuntur, pactioes dot. ut executio aut implementum earum in casum mortis alterutrius conjugis differatur. *Carpzov. Jurispr. for. P. 2. c. 43. d. 6. Struv. c. l. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 1. Hinc Cothman. vol. 1. conf. 8. n. 99.* Quoties promissio præsentis die facta, & obligatio pure contracta, cujus effectus tantum in diem mortis tertii dilatus, ejusmodi conventio extra futuræ successio- nis pactum est, & pro legitima habetur. *text. in l. un. C. ut act. ab hered. & contr. hered. & consentiunt Doctores multi.* Sed quid obtinebit si matrimonium consensu omnium, quorum interest, utrinque contrahatur, sponsalia celebrentur. Pacta dot. scripto comprehendantur, ab omnibus subscribantur & confirmantur, in- sperata autem mors interveniret, quæ nuptias & sic consequen- ter amplexum & concubitum impediret? num pacta ista erunt executioni mandanda? Magnis contentioibus super hac lite Doctores concertant, quorum rationes ab utraque parte ob pro- litatem nimiam huc transcribendas non censeo, brevibus no- rasse sufficiat *Gailium 2. obs. 80.* rejecta negantium opinione affir- mati.

mativam amplecti sententiam ita ut Statutum, vel ei quod ad effectum æquipollentia Pacta dotalia disponentia de uxore & marito, locum quoque habeant in sponso atque sponsa sponsalibus per verba de præsentis contractis. *Gailio* adstipulatur *Cotbman. vol. 1. conf. 10. n. 4. & seqq. & conf. 29. n. 228. &c.* hanc opinionem jure divino & humano probari asserens. *Schurpffius* quoque *Cent. 3. conf. 9.* primo intuitu idem tenet, dein tamen distinguit inter materias favorabiles, odiosas & indifferentes, & demum inquit: In statuto, sive cujus eadem est ratio, *Gail. 2. obs. 80. n. 13.* in pacto dotali disponente, quod uxore prædefuncta maritus lucretur dotem, vel partem ejus, nomine uxoris sponsa de præsentis nondum carnaliter cognita non venit. Quia tale statutum est restringendum duplici ratione, quia est valde odiosum, cum per ipsum consanguinei uxoris prædefunctæ in matrimonio sine liberis priventur dote. Item & secundo, quia ut apparet est correctorium Juris communis, *scil. l. un. C. de rei uxor. act. cap. nuper. cap. fin. X. de donat. inter vir. & uxor.* Quam sententiam probatam observo summo olim Patriæ Reipubl. Jcto, *Illustri* nempe *Dn. Garmero, Syndico celeberrimo, qui in notis suis reformatoriis MSctis ad b. art. vocem Absterben* notavit: *Wosern die Copulation erfolget, und das Ehebette beschritten.* Cui sententiæ quoque accedo, præcipue cum attento communi loquendi usu man ein Ehemann und Eheweib heisset, wann sie das Bette beschritten haben, da zuvor man sie Braut und Bräutigam nennet, ut notat *Speidel. Spec. voc. Ehemann. add. Ruding. Observ. Pract. & singul. lit. E.* Approbant hanc opinionem Reformat. Francofurt. peculiari sanctione *p. 2. tit. 3. §. 5. ibi: Sehen und ordnen wir, daß alle Pacte und Geding, so in den Heyraths-Brieffen abgeredet worden, anders nicht verstanden, ihre Würcklichkeit erreichen, noch auch für kräftig sollen gehalten werden. Es seyn dann beyde Ehegemahl Christl. Ordnung nach öffentlich zu Kirch gegangen, Ehelichen beygelegen, und also rechte Eheleute worden.* Derowegen ob gleich der Bräutigam oder die

F 2

Braut,

Braut, nach vollbrachtem Kirchgange desselben Tages noch vor dem ehelichen Beylager Todes verschieden, daß es doch für keine vollkömmlische Ehe, so viel die Erbschaft und andere Gemeine belanget, soll gehalten werden. Et hanc dispositionem aliis in locis præfertim in Franconia usu receptam observatur *Webner. Observ. Pract. voc. Chemann.* Idem in Saxoniam dispositum *P. 3. const. 19. ibique Carpzov.* Interim non inelegans circa hanc quæstionem cautela suppedatur a *Gail. 2. obs. 80. n. 14.* ut videlicet pactis dotalibus tempus lucrandæ dotis vel donationis propter nuptias inferatur, quando nempe hujusmodi lucrum locum habere debeat, utrum statim post contracta sponsalia de præsentibus, an vero nuptiis subsecutis & traductione facta. Quam cautelam probe observatam fuisse præcis temporibus, colligere licet ex sæpe citatis formulis antiquis a Lindenbrogio publicatis. Etenim in *form. 75. 77. & 78.* legitur: *Hæc omnia, supra dicta tibi dulcissima sponsa sum traditurus, quando dies nuptiarum advenerit, & Deus nos conjunxerit, ut ab ipso die hoc habeas & teneas &c.* E contra *ria form. 76. 79. & 80.* dispositum, quod sponsus sit traditurus promissa bona etiam ante diem nuptiarum, ita ut sponsa ex die præsentibus illa habeat.

*INTER SUPERSTITEM MARITUM AUT VI
DUAM, ET LIBEROS, TAM EX PRIMO ET SE
CUNDO, QUAM TERTIO MATRIMO
NIO PROGNATOS.*

*Limitatio & ampliatio hujus clausulæ. Quando
censeantur deficere liberi?*

Modo tamen liberi primi vel secundi Matrimonii, vel si impuberes fuerint, ipsorum cognati agnatique proximiores pacta parentis cum tertia conjugis subscripserint. *Ill. Dn. Garmer. in not. reform. ad b. art. voce Chezärtern.* Imo & deficientibus liberis inter superstitem conjugem & defuncti cognatos proximos

mos ceu heredes ab intestato, divisio secundum initam Legem dotalem fiet, *per notata Dn. Garmero in fin. buj. art. eo quod eadem utrobique ratio, adeoque & idem jus l. 32. ff. ad L. Aquil. l. 27. §. 2. ff. ad L. Ful. de adult. l. 9. §. 2. ff. de edendo & c.* Deficere autem liberi censentur cum parentem non supervixerunt, *l. 114. §. 13. ff. de legat. Carpz. Jurispr. for. P. 2. const. 43. d. 14.* aut supervixerunt quidem, sed a successione ejusdem excluduntur per legem, v. gr. deportati *l. 17. §. 5. ff. ad Scum Trebell. l. 1. in f. ff. de bonor. possess. contr. tab.* sive, qui in eorum locum successere hodierno jure, banniti. Hinc Bartol. *d. 114. §. 13.* exemplificat de filio, qui est de ordine S. Francisci apud Pontificios, quod hic non faciat deficere conditionem, *si sine liberis decesserit*, quoniam a Lege tam ex testamento, quam ab intestato prohibetur succedere.

DIVISIO SECUNDUM FACTA PACTA DOTALIA MERITO PERAGITUR.

Limitatio & ampliatio horum verborum.

Excipit ab hac divisione bonorum scilicet defuncti conjugis *Dn. Garmerus l. c. ad voc. Theilung*, casum, quo Pater inter liberos suos de bonis quæsitis secundum statuta nostra *P. 3. t. 2. art. 4.* aliud disposuerit. Æquitati enim convenit patris voluntatem quoquo modo etiam testatam post mortem inter liberos observari, *l. ult. C. famil. ercisc.* quod præsertim in divisione inter liberos facienda obtinere volunt Doctores. *Menoch. de Præsumt. lib. 1. præsumt. 7. n. 5. Carpz. Jurispr. for. p. 3. c. 4. def. 17.* Cæteroqui non tantum divisio bonorum secundum dotalem conventionem instituenda, sed & alia capitula in eadem conventionem determinata v. gr. educatio liberorum superstitem ex priore matrimonio & c. inde decidenda sunt. Pacta enim hæc Legis naturam inter paciscentes obtinent, *Perez. in comment. C. b. n. 1.* ac inde Legis etiam scil. privatæ vel privatorum nomine appellantur *in l. 7. l. 20. §. 1. ff. l. 1. C. b. t.* & quæ ante voluntatis erant, illa hisce pactis initis

fiunt necessitatis, l. 1. §. 6. ff. deposit. l. 1. pr. ff. de pactis, l. 23. ff. de R. I. l. 22. §. 11. ff. mandati, l. 12. in f. C. de contrab. Emt. & c. l. 5. C. de O. & A.

ET SUNT UTRIMQUE HÆC OBSERVARE
OBSTRACTI.

*An pacta dotalia possint mutari, utroque conjugum consen-
tiente? Contraria Pactorum dotalium, seu quando
ea servare non liceat?*

Ob rationem nimirum modo allegatam. Interim casus tamen multi dantur, quibus pacta inita locum non habent, quorum præcipui hoc loco ad pernoscenda contraria considerari merebuntur. Et primum quidem excutiam quæstionem, an pacta dotalia constante matrimonio, utriusque (nam alterius solius voluntate Hamburgi id fieri non posse; supra jam dictum) conjugis consensu immutari queant? Affirmativam tuentur *Carpzov. Jurispr. for. P. 2. const. 43. def. 11. Bacchov. ad Treutler. vol. 7. disp. 7. t. 7. lit. a. Ill. Dn. Stryke c. l. §. 20. Illustr. Dn. Meur. c. l. c. 7. §. 2.* Sed distinguendum existimo, utrum mutatio pactis dotalibus quid detrahat, an aliquid addat. Nam quæ pacta detrahunt aliquid, ita ut postea superstes conjux minus consequatur, ac ante promissum, illa prioribus inesse creduntur, tam ex parte rei, quam actoris, adeoque ad actionem & exceptionem profunt; sive actionem pariunt actori, ac reo non tantum exceptionem conferunt, sed eum ipso jure tutum reddunt. *Illustr. Dn. Meurer. l. c. cap. 5. §. 9.* Sin vero per mutationem conjuges sibi invicem plus donent, hoc casu solis conjugibus immutatio non permittitur. Etenim cum pacta priora præter conjugum arbitrium etiam cognatorum proximorum voluntate & consensu sint inita, una vel altera pars invitis reliquis ab illis resilire nequit. *Berlich. P. 2. concl. 51. n. 25.* præcipue ubi dein plus relinquitur superstiti conjugi in præjudicium tertii h. l. cognatorum proximorum, qui-
bus

bus per pacta ante facta provifum & jus quæfitum eft. Cum nemo confilium fuum in alterius damnum mutare poffit *l. 74. ff. de R. J. cap. 33. eod. in 6to*, & factum cuique fuum non tertio præjudicet, *l. 155. pr. ff. de R. I.* Unde hic vel maxime obtinebit *l. 35. ff. eod.* eo genere quidquid diffolvi, quo colligatum fuit, adeoque & cognatorum confenfum circa hanc immutationem pariter requirendum effe *add. Speciem facti ejusque resolutionem Ann. 1677. in Facult. Juridica Ffurtenfi conceptam & exhibitam ab Ill. Dn. Strykioc. l. f. 26.* Et hoc dein cafu noviffima valent ac derogant prioribus *l. Pacta noviffima C. de pact. l. 27. f. 2. ff. eod. Exemplo ultimarum voluntatum f. 2. J. quib. mod. testam. inf.* Et ficut in ultimo testamento femper inest tacite claufula caffans & irritans testamentum præcedens. Ita etiam in contractibus, pro tanto, quod non fit necesse apponere illa verba: Caffantes & irritantes omnem alium contractum præcedentem, quia hoc tacite intelligitur, ut notat *Bald. in cap. 1. de transaction. Schurpf. cent. 2. conf. 60. n. 5. 6.* Porro a pactionibus nuptialibus receditur, si dotis naturam impugnent, vel ejus causam reddant deteriore, v. gr. si pactum, ne dos omnino petatur, ne dos reddatur, vel ut longiore demum die reddatur, ne foluto matrimonio uxoris fuperviventi, fed liberis cedat &c. aut plane indotatas mulieres reddant *vid. l. 2. l. 4. l. 5. l. 6. l. 11. l. 12. f. 1. l. 14. l. 16. ff. l. 3. C. & passim h. t. Ill. Dn. Meur. l. c. cap. 7. f. 1.* Non potest etiam parens ad repetiti matrimonii vota migrans, vel filius, filiave nimia profusione patrimonium suum etiam quoad bona quæfita ita exhaurire ut parentum vel liberorum legitima imminuatur. *St. H. P. 3. lit. 1. art. 23. & 28. add. citatos Dn. Meurero c. l.* Pariter si per pacta dotalia in fraudem creditorum bona debitoris alienentur, nullatenus eadem valere patet *ex rubr. & tot. tit. ff. quæ in fraud. cred. facta sunt, ut restituantur, vid. Mevius ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 487. &c.* Et generatim, quæcunque pacta juri publico qua scripto, qua non scripto derogant & repugnant, invalida atque nulla

nulla sunt *Carpz. P. 2. c. 43. d. 1. n. 6.* Insuper vero etiam aliqua pacta dotal. impune negligi possunt, nimirum si post alterutrius conjugis mortem, superstes & prædefuncti heredes super bonis relictis invicem paciscantur, & aliam sibi dicant Legem; cui nihil magis congruum quam eam servare. *l. 1. ff. de pactis, vid. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 387. & c.* Ita matrimonio per divortium soluto pacisci licet de eo, quod ante erat prohibitum. *l. 18. l. 20. pr. ff. b. t.* Quin nec illis casibus pacta conventa servanda sunt, quibus jura lucrum dotis vel donationis propter nuptias alteri conjugi in pœnam adimunt. v. gr.

(1) ob adulterium, quod si a marito admissum, non solum dotem, quam mortua uxore vigore pacti lucraretur, sed etiam donationem propter nuptias in compensationem dotis factam, ita ut eam uxor integram percipiat, denique omne lucrum & commodum ex bonis uxoris sibi pactis promissum amittit. *Nov. 117. cap. 8.* Si uxor adulterium commisit, siquidem ante maritum moriatur, adulteræ heredibus dotem vigore pactorum a marito repetere volentibus exceptio adulterii recte objicitur. *l. ult. C. ad L. Jul. de adult. l. consensu 8. §. 3. & 6. l. 1. n. §. 1. C. de repudiis Carpz. Crim. qu. 64. n. 2. & seqq.* Superstitem adulteram extra dubium est lucro pactis promisso privari, cum non mereatur amoris præmium, quæ amorem non servavit. *add. cap. 4. X. de donat. inter vir. & uxor. vid. late Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 408-415.*

(2) ob turpem & luxuriosam viduarum vitam, si impudicia & levitate se ad stuprum, aliasque libidines seduci patiantur. Tunc enim similiter lucrum statuarium, vel quod in hujus succedit locum, pactitium *Gail. 2. obs. 80. n. 13.* amittitur *Hieron. de Cæval. Spec. comm. op. qu. 708. n. 10. & seq. Gail. 2. obs. 98. n. 15. vid. Nov. 39. cap. fin. junct. l. 1. n. C. de repud. Mev. c. l. n. 416-424.*

(3) per secundas nuptias intra annum luctus contractas post mortem alterius conjugis privatur superstes lucro nuptiali, quod defunctus concessit. *l. 1. 2. C. de Sec. nupt. Nov. 39. cap. f. vid. latius Mev.*

*Mev. c. l. n. 425. & seqq. & Gail. 2. obs. 98. ubi n. 8. ait: Licet pœnæ juris civilis in odium secundi Matrimonii præpopere contracti impositæ de jure Canonico sint sublatae per cap. pen. & fin. X. de sec. nupt. tamen pœnæ Juris civilis in favorem filiorum primi matrimonii appositæ (videlicet ut amittat proprietatem rerum ex facultatibus prioris mariti lucrativo titulo acceptarum, easque vel omnibus liberis prioris matrimonii in injuriæ solatium, vel uni illorum, vid. tamen *auth. lucrum hoc C. de Sec. Nuptiis*, servata aliis legitima, reservare teneatur, solo usufructu penes illam remanente, quamdiu vixerit, l. 3. C. de Sec. Nuptiis) non sunt sublatae ut notant commun. Doctores, vid. lat. *Gail. c. l. add. Perez. in C. de Sec. Nuptiis n. 4. 5. qui n. 19. tradit pœnas intra annum luctus nubentium l. 3. C. b. t.* ob utilitatem liberorum introductas hodie etiam vim suam obtinere. Cæterum Jure Hamburgensi hoc casu quid obtineat, ex *Stat. H. P. 3. tit. 3. art. 4. & 6.* patescit.*

(4) si conjux conjugem utut adulterii suspectam necet, vel necem saltem molitus sit, perdit ea, quæ in casum mortis ex pacto ipsi debentur *l. ab hostibus 10. ff. si vir 1. ff. sol. matr. & devolvuntur ad defuncti conjugis heredes vid. Mev. c. l. n. 430. & seqq.*

(5) Conjux denegans conjugi malitiose alimenta lucri pactitii ademptione merito mulctatur *l. 3. ff. de his quæ ut indign. cum necare videatur qui non alit l. 4. ff. de agnosc. v. Mev. l. c. n. 435. & c.*

(6) conjux conjugem male & duriter usque ad tempus mortis tractans v. gr. expellendo eam ex domo, amissione lucri plectitur. *vid. Mev. l. c. n. 439. & seqq.*

(7) conjuges se invicem adulterii accusantes nec obtinentes, indigni sunt portione pactitia. *Mev. l. c. n. 444.*

(8) non vindicata per superstitem nece occisi ab alio conjugis, lucrum pactitium amori datum merito cessat. *l. 20. & l. 21. ff. de his quæ ut indign.*

(9) amittit omne lucrum ob malitiosam desertionem deferens. *Nov. 22. c. 15. ff. 2. Nov. 17. cap. 8. ff. si nolente. Innocenti*

G

vero

vero manet lucrum ex omnibus deserentis bonis, quæ tempore dissoluti Matrimonii habuit, *vid. Mevius l. c. n. 445. & seqq.*

(10) causam amissioni lucri præbet si uxor infirma negligatur nec adhibeatur medicus *l. 3. ff. de his quæ ut indignis auf. vid. cit. Mev. c. l. n. 452.*

(11) ex quavis justa divortii causa, aut separationis quoad thorum & mensam altero invito factæ, conjux separationi causam præbens lucro omni carere, insons vero eo non privari debet, *l. 38. ff. soluto Matrim. cap. plerumque X. de donat. int. vir. & uxor. Pek. lib. 4. de testam. conjug. cap. 12. n. 4. inf. Schurf. cent. 1. conf. 42. n. 1. & 8.*

(12) si conjux lucro sibi promisso expresse renunciât. *Mev. c. l. n. 455.* Hic denique notandus est.

(13) casus quo osculo sponsalia firmata sunt *vid. l. 16. C. de don. ant. nupt.* aut si in pactis dotalibus conventum, ut ex die contractorum pactorum lucrum utrinque promissum debeatur, dein culpa alterutrius matrimonium non sequatur, quid statuendum sit? Distinguendum erit, utrum culpa donatarii nuptiæ non sequantur, & omne donatum repeti poterit: an donantis culpa, & is non tantum nil repetere, sed & promissum, & nondum traditum ab ipso exigi potest, *l. 15. C. de donat. ante nuptias Bachov. ad ff. 3. de donation. Habn. & Wesenbec. ad ff. de sponsal. n. 6.* & simpliciter cujus culpa deficit Matrimonium, is nihil retinere vel repetere potest. *vid. Carpz. Jurispr. for. P. 3. const. 19. def. 9. add. Mev. ad Jus Lubec. P. 1. tit. 6. rubr. n. 9. & seqq.* His ergo casibus Pacta dotalia ceu normam observare paciscentes non sunt obstricti, quibus quin alii insuper addi queant nullus dubitaverim, v. gr. si maritus sit ad inopiam redactus, *l. 29. l. 30. C. de jure dotium*, vel uxor ad alendum Patrem dotem exigat &c. *vid. Perez. si dos constante Matrim. vid. late Gail. 2. obs. 83. & seqq.* sic si dos non sit numerata & præstata, lucrum ex pactis peti nequit, *auth. dos data C. de donat. ant. nupt. auth. sed quæ nihil. C. de pact. convent. Nov. 2. cap.*

cap. ult. Nov. 91. cap. 2. quia dotis contractis non nudo consensu & promissione, sed datione & re perficitur. *l. 23. ff. de R. I.* Nec obstat quod promissa & numerata æquiparentur. Obtinet enim hoc quando eadem subest ratio & eundem effectum promissio operatur quem habet numeratio, *l. f. C. ad L. falcid. funct. 31. §. 18. ff. de ædil. edict. l. 5. §. fin. ff. de re milit. l. 12. C. qui pot. in pignor. &c. vid. Cothman. v. 1. resp. 50. n. 113. Seburff. cent. 1. conf. 32. n. 3. & 4. add. Dn. Stryke l. c. §. 29.* Interim hosce brevitatis studio enumerasse potius quam pertractasse sum contentus.

AC VIDUÆ.

Imo & viduo & reliquis defuncti conjugis heredibus ob rationis ubique militantis paritatem.

ELECTIO AD ÆUS STATUTARIUM AUT PACTA DOTALIA CONFUGIENDI HOC IPSO ADEMTA EST.

Ratio statuti & ejus extensio ad casum, etiamsi conjux prætendat læsionem ultra dimidium.

Adeoque superstes conjux sive viduus, sive vidua sit, cogetur contentus esse iis, quæ pacto dotali in casum mortis conventa sunt, nec potest regredi ad portionem statuto definitam. *Peck. tr. de testam. Conjug. l. 1. c. 32. n. 5.* tum quia pacta dotalia omnino observanda sunt, derogant juri & obligant partes, tum quia supervacua & futilia forent relicto paciscentibus servandi arbitrio, cum tamen actum frustratorium nemo præsumatur facere *l. 1. in f. ff. ad Municip. l. un. C. de thesaur. juraque illum abhorreant, l. 14. ff. ut legator. seu fideicommiss.* Tum quod provisio hominis tollit provisionem Legis *l. 2. C. de execut. rei jud. l. 5. §. 14. ff. commod.* Nec audienda est vidua aut ad rescissionem pactorum dotalium admittenda, si vel læsionem ultra dimidium prætendat, dum forte maritus 20000. possidens 3000. in casum mortis uxori assignavit. Nam teste *Cothman. vol. 3. conf. 28. n. 48.* jure moribusque

plerorumque populorum pacta dotalia ob enormissimam læsionem non rescinduntur, tum ob incertitudinem mortis alterius, & futuræ atque adhuc incertæ successionis *Tiraquell. ad l. si unquam §. verb. donatione largitus n. 128. C. de donat. Rauchbar. p. 1. qu. 20. n. 17.* tum quod uxori tempore pacti ante nuptias facti nihil debitum, *vid. Mev. c. l. n. 376. & seqq.* & licebat ei non inire matrimonium hac conditione, indeque volenti uxori non fiet injuria, postquam se pactorum dotalium legi ultro adstrinxit. Interim beneficium tamen *autb. Præterea C. unde vir. & uxor. conjug. inopi adimi non posse per pacta dotalia cum Mevio loc. cit. n. 378. add. Gail. 2. obs. 87. n. 1. inf. censeo.*

SED OPORTET IPSAM DOTALES CONVENTIONES SEQUI.

Ratio & Ampliatio assertionis. Æqualitatem in pactis datalibus non amplius requiri.

Nempe ob supra jam dictam Pacti utrumque ineuntem obligantis naturam dotal. conventiones præcise custodiendæ sunt, *Gail. 2. obs. 126. n. 3. Cothm. vol. 3. conf. 28. n. 26.* summe favorabiles habentur *Cothm. conf. 78. n. 61. vol. 2.* & ipsi statuto prævalent, ita ut ex hoc controversia non decidatur, si ex illis appareat, quid dicendum sit. *l. 34. ff. de R. J. Cothm. conf. 92. num. 4. vol. 2.* Nec tantum observandæ, si statuto ejusque lucris quid addunt, sed etiam si demunt, cum unicuique conjugum suo juri renunciare permissum sit. *l. pen. C. de pactis.* Neque requiritur in iis ex parte utriusque conjugum exquisita æqualitas, sed quod conventum, id servandum est. Non enim ad pacta dot. pertinet *autb. æqualitas C. de pact. convent. vid. Mev. c. l. n. 364.* quæ etiam hodie ex generali quadam omnium fere locorum consuetudine non observatur, præprimis cum & de Jure civili pactis antenuptialibus jam immutari potuerit, prout testatur, & docet *Gail. 2. obs. 78. n. 2. & 5.* Et licet *Cothmannus, vol. 1. resp. 50. n. 95. & seqq.* acriter defendat, conven-

conventionem inter sponfos initam pactis æqualibus fieri & ini-
ri debere non tantum quoad dorem dandam, & dotalitium con-
stituendum, sed & quoad lucri perceptionem, attamen in ante-
cedenti *n. 35. & dein. n. 99.* restringit hanc Conclusionem, asserens
æqualitate a Justiniano introducta *d. autb. æqualitas & Nov. 79.*
cap. 1. paulatim esse factum, ut jus istud æquissimum insuper habe-
retur, & quibusdam in locis ex usu recederet. *gl. in d. autb. æqua-*
litas. Hinc *Baldus* jus istud de æqualitate pactorum observanda
explicaturus: *Æqualitas*, inquit, secundum Codicis Leges ser-
vanda est quotitative, secundum novellum jus etiam quantitati-
ve, secundum consuetudinem multorum locorum neutro modo.
in l. ex morte C. de pact. convent. Et pacta inæqualia temporis
progressu admissa & recepta, atque etiam ab iis, qui se JCTos pro-
fidentur, defensa sunt, præsertim si ante facta sint quam nuptiæ
celebrentur. *Angel. & Salicet. in d. autb. æqualitas: aliique:* in
tantum, ut quoque conventiones de dote recipienda, & eo am-
plius ex pacto interposito, vel tota donatione propter nuptias
vel parte ejus lucranda interponi & fieri cœperint. *vid. Cothman.*
c. l. add. Schurpf. cent. 2. conf. 91. ibique cit. & cent. 3. conf. 69. n. 2. 3.
Hæc sunt, quæ circa statuti Patrii intellectum & Orationem in-
ternam declarandam habui observanda, quæ simul Pactorum dot.
naturam luculenter, ut spero, indigitabuntur, atque demonstra-
bunt. Nunc ordo exposcit, ad alteram Dissertationis partem-
quam potiore supra dixi, & quæ rationem statuti erit indaga-
tura, ut progrediar. Sit ergo

SECTIO III.

De Mentali rationabili Interpretatione.

MEMBR. I.

Causam Statuti expendit, idque confert cum Jure Civili, Ca-
nonico, & Divino, ut & Naturali qua optimo, sive ratio-
nali, qua secundario, sive Politico & Statistico.

G 3

§. I.

§. I.

*Ratio Statuti, pacta dotalia rite confecta servari præcipien-
tis, tum Naturalis: (Pacta de futura successione non
repugnare juri naturæ:) tum Politica.*

CAusam statuti nostri inquisiturus non opus existimo multa verborum ambage observare, quam variæ ac multiplices dentur Legum causæ, qua de re vid. Excell. Dn. Placcius, Patron. maximopere colendus *Acti perfecti Cap. IV. Addit. 7. §. 5. Et seqq.* Id saltem ex superioribus *Sect. I. §. 5. junct. Sect. II. verb. requiruntur*: reperendum duco, Statutum nostrum bina potissimum summa Capira continere, quæ & hoc loco ab invicem separasse, operæ sit futurum pretium, vel eum ob finem, ut circa causam statuto assignandam eo distinctius & accuratius queam progredi. Itaque circa primum Legis Patriæ Membrum primo loco considerandum, quo Pacta dotalia legitime inita & consummata præcise esse servanda & sequenda, divisionemque bonorum secundum illa facienda præcipitur, non solicite adeo quærendum reor, utrum causa strictè dicta eidem subsit (quod tamen non negandum censuerim, præcipue dicta superius *Sect. I. in fine considerans*) nec ne: Sufficiet rationem ejus in aperto positam Naturalem æque ac Politicam demonstrasse. Et quidem sive cum incomparabili *Grotio*, dictamen rectæ rationis, de *J. B. & P. lib. 1. cap. 1. §. 10.* sive cum *Illustr. Bar. de Pufendorf. de J. Nat. & Gent. lib. 2. cap. 2. §. 15.* socialitatem omnium hominum erga se invicem, cui consentit *Dn. Præses Institit. Jurispr. Div. Lib. 1. cap. 4. §. 29. Et seqq. §. 64.* sive cum *Excell. Dn. Placcio l. c. §. 9. n. 54. Et in Jure Naturali propediem in publicum prodituro lib. 1. cap. 1. Sect. 3. §. 3. reg. 12.* charitatem, a qua sententia nec alienus videtur acutissimus Angliæ Philosophus *Richardus Cumberland de LLbus Natur. cap. 1. §. 4.* Benevolentiam maximam omnium erga omnes, inculcans, fundamentum & supremam totius Juris Naturalis Legem statuere quis velit, eodem res omnis recidet. Etenim nihil ma-
gis

gis recta ratio dicitur (modo tamen recte examinetur: Nam quod sæpe diversa & contraria enunciata recta ratione niti venditentur, id non ex ipsa ratione sana, sed ex vitio male ratiocinantium & erroneas falsasque opiniones pro genuina veritate amplectentium provenit) nihil magis socialitati & tranquillitati humanæ congruum, nihil denique magis charitas atque mutua benevolentia clamat, atque adeo imperat, quam ea, quæ inter aliquos placuerunt, servare *ff. de rer. div. l. 1. pr. ff. de pactis l. 1. ff. de constit. pec. l. 84. ff. 1. de R. J. ceu Legem quam quis ipse sibi dixerit.* Nolo hic rationes afferre, quas Juris Naturalis Ddres hæc in rem recensent, videantur hæc *ap. Grot. de J. B. & P. lib. 2. cap. XI. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. libr. 3. cap. 4. & seqq. Dn. Præsidem c. 1. libr. 2. cap. 3. ff. ult. & cap. VII. aliosque.* Quare quoties Matrimonium inituri pacta conventa quædam faciunt super dote, donationeve propter nuptias, aliisque capitulis in conjugio observandis imo de ipsa futura successione, in bona reliqua altero conjugæ defuncto a superstite faciendâ, merito valent, & exactissime sunt observanda. Equidem audacter nimis *Cothman. conf. 21. n. 22. & conf. 8. n. 13. vol. 1.* & cum ipso alii pronunciant Pactum de futura successione jure divino, naturæ, gentium & civili improbari, tum 1) quod hereditatis & mortis alienæ captandæ votum inducat, *l. si majores C. de transactionibus* tum 2) quod pacto hereditas vel bonorum possessio non detur *l. ult. ff. de suis & legit. hered. l. epistola pr. ff. de pactis*, tum 3) quod supremam voluntatem, quæ libera esse debet *l. 1. C. de sacror. Eccles. impedit l. pactum quod dotali C. de pactis convent.* Cæterum de jure gentium & civili nunc nil attinet dicere, cum superius jam ostendim de universali fere Germaniæ consuetudine hodie pacta dotalia de futura successione rite & legitime disponere. Quid Jure divino obtineat, ex collatione Statuti cum eodem infra propediem patebit. Juri Naturali pactum de futura successione adversari negatur. Nec obstant rationes a *Cothmanno* allatæ. Ad primam

primam enim respondeo: Illud non ex natura pacti venire, neque per se, sed ad modum per accidens & ex malis pacifcentium moribus, pactique abusu sive pravo usu. Ob quem qui improbare velit res alias in se bonas aut minimum indifferentes, næis multa habebit emendanda, imo tollenda atque penitus rejicienda. Secunda ratio provenit ex subtilitate juris civilis, qua pacta nuda non pariebant actionem, nec ullam civilis obligationis efficacis vim, nisi per Exceptionem *§. 3. I. de Except. pr. I. de Replie.* habebant *l. 7. §. 4. ff. de pact. Ddres ad h. t. communiter.* Hinc altero pacifcente mortuo hereditas ejus peti non poterat vigore folius pacti. Sed subtilitas hæc Juris Civilis Jure Canonico *cap. 1. & 3. X. de pactis*, adeo, ut & moribus hodiernis *vid. Wesenbec. paratitl. ff. de pactis n. 9. aliosque Doctores* jam sublata tantum abest, ut jure Naturæ approbetur, ut potius contrarium de eodem Jure acriter sit defendendum, *vid. Grotium de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. XI. num. 1. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. lib. 4. cap. 9. & seq. Dn. Præsidentem l. c. l. 2. c. 10. n. 156. & 162. ibique not. Z.* Tertia denique ratio parum me movet. Licet enim libertas testandi sit juris naturalis, attamen contraria consuetudine & lege positiva immutari restringive potest. *vid. Resp. Facult. Jurid. de ann. 1675. d. 16. Aug. apud Ill. Dn. Stryke loc. sæpe cit. §. 20. rat. 4. add. Exempl. in Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 4.* Et expediti juris est, quemlibet beneficio adeoque & juri testandi pro se introducto posse renunciare. *l. 29. C. de pactis & sexcentis locis aliis.* Manet ergo firmum certumque, de Jure Naturæ Pacta dotalia etiam de futura successione disponentia religiosissime servanda, sancta & inviolabilia esse *arg. l. 6. C. de dotis prom. & nud. pollicit.* Cum enim in arbitrio cujuscunque sit, hoc facere, quod instituit, oportet eum vel minime ad hoc proflire, vel cum ad hoc venire properaverit; non quibusdam excogitatis artibus suum propositum defraudare, tantamque inde vocationem quibusdam quasi legitimis velamentis protegere; *ut loquitur Imperator in l. 35. §. 5. C. de dona-*

donation. Quæ sententia multo magis confirmatur, si perpendo, casus dari posse innumeros, quibus statutaria successio conjugum & a jure communi omnique adeo positivo, imo & a Jure Naturali devia reduci debeat ad æquitatem, vel ex socialitate vel ex charitate sola justî legem faciente, determinandam. Quæ five socialitas five charitas inter conjuges minimum reduci merebitur ad conjugii felicitatem. Idque cum per pacta dotalia (quæ eum in finem etiam inter remedia conservandi optimi conjugii Ratio status præscribit, ut demonstrabitur *ab Excell. Dn. Placc. in Jur. Nat. propediem publicando Lib. II. cap. 3. part. poster. §. 22. in fine*) quam commodissime fiat, ceu per Legislationem quampiam privatam, quæ multa vel ante vel post nuptias queunt provideri, liquet sanctissime illa esse servanda, & vel divisionem bonorum secundum illa faciendam. Inventa jam ratione naturali, ulterius dispiciam, quanam Politica ratione statutum nitatur. Sane neutiquam a veræ politicæ præceptis alienum pacta conventa strenue servare, nec fidem datam fallere, quicquid etiam reclament Pseudopolitici, eorumque facile Coryphæus *Machiavellus in Principe cap. 18.* Rectius longe docent veræ scientiæ civilis Ddres interque eos *Scipio Claromontius de Ratione Status lib. 1. cap. 46. Clasen compend. Politic. lib. 3. cap. 7. §. 1. ibique in not. n. 7. & §. 9. aliique.* Quid? quod vel pactionibus dot. multæ litium occasiones in successione ab intestato facile nascituræ præscindi & amputari queant, quod fieri utique Reipubl. interest. *l. 2. pr. ff. de aqua & aqu. plu. arc. l. 2. C. de re jud. l. 13. C. de judiciis & c.* Imo saluti dotis mulierum his consuli potest, quod pariter ex Reipubl. utilitate futurum Jctus judicat *l. 2. ff. de jure dot.* Præprimis autem vel eam ob causam Pacta dotalia accurate servanda venerandi Majores nostri voluerunt, ne Politica ratio testamentorum de hereditariis bonis vetitorum *Stat. H. part. 3. tit. 1. art. 4. & seqq.* passim in conservatione & splendore familiarum *l. 1. §. 13. ff. de ventre inspici.* utilitateque publica, ne divitiæ alio exportentur,

tur, consistens, plane elusoria esset evasura. Quod sæpe numero cum contingere posset per successionem conjugum statutariam v. gr. si dives altera pars alteri pauperi nubat, quæ bonorum suorum maximam partem illi familiæ diviti sit successione statutaria subversura, hinc LLatores nostri pacta dotalia introduxerunt, approbarunt, ac per hæc illi malo non tantum obicem posuerunt, sed & medelam attulerunt. Quæ quo efficacior esset, pactiones hasce nuptiales per modum pacti obligatorii ineundas religiose servandas, nec ab alterutra parte sola revocandas sanciverunt. *vid. Ration. decid. secundam in responso Inchtæ Facult. Jurid. Francofurtensis de anno 1677. d. 31. Dec. apud Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 26.* Quam considerationem summum aliquando JCtum in eam adduxisse opinionem percepi, ut casu modo proposito, si dives nubat pauperiori, necessitatem pacta dotalia conficiendi censuerit imponendam parti pauperiori, quin adeo utrique, petente parte ditiore, vel hujus saltem cognatis, ipsa etiam invita. Quod tamen an fieri possit, licet dubitem, attamen Jure naturali facile agnosco necessitatem moralem illo in casu, quo sine pacto alterutra pars tali statuto successorio posset enormiter lædi v. gr. si uxor ditata cogereetur dare suorum bonorum maximam partem pauperis mariti cognatis, conjugio sine prole per mortem mariti finito. *contr. l. 14. ff. de conditione indeb.* Hæc de causis five rationibus prioris Membri.

§. II.

Ratio, cur proximorum agnatorum consensus fuerit requisitus, ex ratione Status Aristocratici deducitur.

Circa posterius Statuti membrum, consensum proximorum cognatorum requirens, altius ratio petenda videtur. Sane id liquido manifestum, naturalem rationem hujus Statuti vix dari. Quippe Lege Naturæ quilibet ætatis perfectæ & integræ mentis rerum suarum optimus administrator & arbiter, nec in administratione bonorum suorum ullum ullius cognati consensum require-

quirere tenetur, & nihil tam naturali æquitati conveniens, quam voluntatem Domini volentis rem suam in alium transferri, ratam haberi, *f. 40. J. de R. D. vid. Grotium de J. B. & P. l. 2. cap. 6. f. 1. Illustr. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. lib. 4. cap. 9. f. 1. & 2. Dn. Præsidentem Institut. Jurispr. div. l. 2. cap. 10. f. 34. & 156.* Licet id negare nolim, in alienatione bonorum cæteris paribus cognatos præferendos, legem charitatis suadere, atque adeo imperare, *vid. Grot. c. l. cap. 7. f. 3. Dn. de Pufendorf. c. l. cap. 11. Dn. Præsidentem c. l. f. 180. Unde Cævallos in spec. aur. Opinion. comm. contr. commun. qu. 275. meritorium id censet.* At vero cum matrimonium sit arctissimum conjunctionis late dictæ (affinitatem nempe & cognationem comprehendentis) vinculum & arctissimum conjugum amor & firmissima amicitia semper præsumatur, vel hoc intuitu conjux conjugem cæteris paribus aliis cognatis præferet. Ut adeo consensus cognatorum circa pacta dotalia constituenda de Jure Nat. neutiquam requiri videatur, ne adimatur ulli naturalis libertas de rebus suis libere disponendi, tam inter vivos, quam mortis causa, & in ejus eventum. Proinde per consequens nulla naturalis ratio huic Legis capiti suberit. Sed nec necessitatem, cum raro illa sit præsumenda, & non nisi deficientibus melioribus causis admittenda *Excell. Dn. Placc. Jcto perfect. cap. 4. f. 17.* vel opinionem Latoris causam Legi dedisse sit verosimile. An consuetudo statutum produxerit ex formulis & Legibus antiquis *supr. citatis* conjici forte quid posset, nisi inquirendum prius potiusque videretur, an non ex affectu vel politica ratione dispositio hæc orta sit. Et quidem licet ambigi possit, an non affectus, favor nempe cognatorum, statuto causam dederit: attamen cum in dubio potius pro ratione quam causa stricte dicta sit præsumendum *ob dicta Dn. Placcio c. l. f. 9.* & hic ipse affectus ratione Politica niti possit, hinc merito dispiciendum an nulla ratio ex Politica doctrina peti queat? Quod quidem hujus scientiæ præcepta cum statu Reipubl. Patriæ præprimis antiquo con-

ferens nullatenus negaverim. Etenim id sollicite venerandos Patres Patriæ olim egisse certum & indubitatum est, ut ordo & dignitas familiarum præcipue opulentarum semper salva sit *l. 1. §. 13. ff. de ventr. inspici.* & bona quæ possiderent ipsis conservarentur illæsa, ne non sufficerent Magistratui tunc sine honorario magis Aristocratically, quam nunc etiam gerendo, & mercaturæ omnino divites aliqui (Capitalisten) ut amplificentur, exigenti. Quem finem ut eo certius obtinerent, saluberrimo plane consilio ipsas personas conjunctas invicem vigilare voluerunt, sanciveruntque ut bona alienaturus consensum præprimis cognatorum proximorum requirat. Quod ipsum ex multis Statutarii locis facile probatu est. Inde enim dispositum deprehenditur, ne bona hæreditaria absque consensu cognatorum testamento alienentur. *St. H. P. 3. tit. 1. art. 4. 10. 11. &c.* Pactis autem dotalibus initis revera fit testamentum, & quidem pacto adjecto quasi de non amplius ambulatoria habenda voluntate ultima, contra suam naturam alias essentialem, quasi contractu firmatum. Porro præceptum legitur, ut bona immobilia venditurus prius offerat duobus suis proximis cognatis *P. 2. tit. 8. art. 2.* & aliis locis plurimis partis supra jam citatis v. gr. *P. 3. tit. 1. art. 18. P. 3. tit. 3. art. 2. art. 4. &c.* Hinc merito statuerunt etiam, ut circa Pacta dotalia legitime ineunda consensus proximorum cognatorum adhiberetur, ne quid in ipsorum præjudicium in illis agatur.

§. III.

Collatio Statuti cum aliis juribus, quoad membrum prius.

Rationibus Statuti indagatis, naturaque pactorum dotalium hodierna jam exposita, facilis instituetur Collatio Legis nostræ cum Juribus reliquis in Civitate observari solitis. Et quidem hic denuo seorsim consideranda venient membra statuti bina; Quorum priori (1) Jus Civile omnino contrariari supra sæpe jam attigi. Nam licet quidem legem, quam quis doti dixerit, servandam esse sanciat *l. 1. C. de pact. conventis*: attamen variis limitationi-

tionibus eandem regulam restringit. Præterea olim plane alia videretur fuisse pactorum dot. natura, ac hodie, dum olim præcipue tantum de dote, dissoluto matrimonio, reddenda inibantur, *vid. tot. tit. ff. de pact. dot.* unde & illæ definitiones Doctorum quas supra Sect. II. jam recensui, nihil vero de futura successione in illis disponi poterat, ceu quod illicitum reputabatur *l. 15. & 30. C. de pact. l. 5. C. de pactis convent.* Hodie consuetudine & vi statuti secus id obtinet, prout pariter superius Sect. II. jam notatum habeo. Imo jure Civili in dotalibus instrumentis id observari debebat, ut donatio propter nuptias, quæ a marito uxori ad remunerationem dotis datæ *auth. dos data C. de donation. ante nupt.* conferebatur, dori ex asse exæquaretur. *l. 9. & auth. æqualitas C. de pact. convent.* Sed nec hanc æqualitatem statutum exigit, & tabulæ dotales quondam inspectæ satis evincunt, neutiquam observari illam in Patria dulcissima amplius *vid. Gail. 2. obs. 78. & supr. Sect. II. inf.* (2) Jus Canonicum quatenus consentiat peti potest ex *cap. fin. X. de donat. inter vir. & uxor.* ubi Gregorius ita rescribit: *Soluta matrimonio sicut dos ad mulierem, sic & donatio propter nuptias redit ad virum, nisi de consuetudine secus obtineat, vel ex pacto de lucranda dote & donatione propter nuptias, quod æquale sit tamen, hinc inde contrarium inducatur.* Et repeti hic potest, quod pacta nuda de Jure civili nullam actionem parientia, hoc jure Canonico vim obligandi valide sint consecuta *cap. 1. & 3. X. de pactis.* Imo Pacta de successione futura Jure Canon. valent, modo juramento firmentur: Ita enim Pontifex *in cap. 2. de pact. in 6to.* *Quamvis pactum patri factum a filia dum nuptui tradebatur, ut dote contenta nullum ad bona paterna regressum haberet, improbet Lex civilis: sitamen juramento non vi, nec dolo præstito firmatum fuerit, ab eadem omnino servari debet. Cum non vergat in æternæ salutis dispendium, nec redundet in alterius detrimentum.* (3) Jus Naturale optimum quin statuto consentiat, vix dubitare quis poterit, cum rationem ejus inde petierim, & quo-

modo hoc jure probetur, prolixè ut opinor, ostenderim. (4) Jus divinum morale cum a naturali optimo haud sit alienum, nec a Statuto nostro dissonum esse patet, præcipue si vel consulamus *Pf. V, 7. Apoc. XXI, 8. & XXII, 15.* Imo Apostolus expresse ait: *Galat. III, 15.* Hominis pactum neminem repudiare aut immutare, add. quæ habet *Grot. de J. B. & P. l. 2. cap. 11. §. 4.* Forense Jus divinum an quippiam de pactis dot. disponat, non recordor. (5) Denique Jus Politicum seu Statisticum ob rationem inde petitam egregie statuto quin consentiat nullum poterit esse dubium.

§. IV.

Collatio statuti cum aliis juribus, quoad membrum posterius.

Membrum Legis Patriæ posterius consensum cognatorum proximorum requirens, si conferatur cum reliquis juribus observare licebit (1) Jure civili ad pacta dotalia saltem consensum dotem dantis & accipientis requiri, usque adeo, ut quandoque ne quidem sponsæ consensus requiratur, & ipsa invita dotem dans recte pacisci possit, ut colligitur ex *l. 7. pr. l. 20. §. 1. & passim ff. de pact. dotal.* At nostro jure idem non procedet ob verba zwischen Eheleuten indigitantia utriusque conjugis consensum esse necessarium. Sane hoc insuper certum est, præter conjuges etiam alios requiri, ut subsistant pactiones dotales, quod satis evincunt verba, und von denen die zur Verpflichtung dazu erfordert, seyn volenzogen. Quid porro circa curatorem a parte mulieris adhibendum diversum civili, a nostro Jure obtineat, jam supra attigi. (2) In Jure Canonico non recordor determinari, quorum consensus ad pactorum dot. valorem requiratur. (3) Neque Jure Naturali, nisi forte per accidens, si quorum in fraudem, quibus obstricta sunt alterius paciscentis bona, quid fieri possit, ut nec (4) Divino Morali videtur necessarius ulterior consensus quam conjugum & ejus qui sponsam dotat, nisi forte contrahentes judicii defectu etiamnum laborent. Hoc enim casu & curatoris auctoritate

ritate opus erit, *add. supr. dict. §. 2.* Circa divinum forense vero observare licet ex *Tob. VII, 19, secundum versionem Castalionis*, quod Raguel obsignaverit codicillos matrimonii gratia confectos adhibitis testibus. (5) Denique Juri Naturali Politico, atque Rationi status nostræ Reipubl. quod statutum omnino consentiat ex dictis §. II. oppido manifestum erit. Dum enim cognatorum requirit consensum, prospicit ne facile per pactiones dotales bona civium extra familiam eorum, aut adeo Civitatem ipsam ad exteros perveniant.

MEMBR. II.

Varias Quæstiones occasione statuti suborientes, ventilans.

§. I.

Probatur: Statuta admittere etiam interpretationem extensivam.

DUm animus est varias controversias examinare, & plerasque earum vel extendendo, vel restringendo statutum decidere, remoram mihi aliquam injici a magno Doctorum numero prævideo: Interpretationem extensivam a Statutis exulare docentium. Hanc ergo quæstionem præjudicalem in limine hujus membri discutere utile æque, ac necessarium erit. Ne tamen hic sim justo prolixior, brevibus moneo me quæstionem hanc, an Statuta queant extendi, affirmandam censere, i. ob naturam Statutorum, quæ nempe nihil aliud sunt, quam Leges particulares a Statibus Imperii Juris communis supplendi emanandive gratia, regendæ ipsorum Reipubl. conditæ. Leges enim Status Imperii in territoriis suis rogare posse notum est. *vid. Gail. Tract. de Arrest. cap. 9. n. 1. Kuipschild de Civitat. Imper. l. 2. cap. 10. n. 5. Illustr. Dn. Stryke in specim. Ususmoderni ff. de LLbus §. 5. & seqq.* Unde fluit, quod Statuta in statuentium territoriis etiam

etiam Legum Naturam obtineant, adeoque (1) quod ferantur propter utilitatem territorii publicam & quidem speciatim vel Juris communis, ob insufficientiam suam supplendi, vel ob rationem qua naturalem, qua specialem Politicam Rationem Status Reipubl. alicujus, emendandi gratia. (2) Ex iisdem causis rogantur, ex quibus Leges Universales. (3) Eandem perfectionem habent, & eisdem quoque defectibus obnoxiae sunt, quibus Leges Imperii Universales, qua evitabilibus, qua inevitabilibus, adeoque tam contingentia ut plurimum, cui restrictiva, quam insufficientia, cui extensiva medetur Interpretatio, laborant. *Tum 2.* ni concederetur extensio statutorum æque ac aliorum Jurium ex suis causis, pleraque futura essent superflua ac frustranea, quod tamen de ipsis præsumi nec potest, nec debet: tum 3. quod sæpe, imo plerumque statuta condantur, quoties Jus commune vel Juri naturali vel divino morali contrariatur: Jam ergo si statuta extendi posse negentur, sed jus commune naturali & divino contrarium præferendum ei asseratur, an non contra reverentiam Juri divino & naturæ a Christianis debitam id foret? At e contrario qui Statutorum extensionem reprobant, & ad Jus commune redeundum esse volunt, quoties statuta de casu aliquo nihil expresse & claris verbis disponunt, urgent primum *l. 14. l. 15. l. 16. ff. de Legibus cap. quæ a jure 28. de reg. Jur. in 6to. vid. Habn. ad Wesenbec. paratitl. ff. de LLbus n. 8.* in quibus LLbus ex ipsorum sententia dicitur, quod contra rationem juris recepta non sint trahenda ad consequentiam. Sed respondere pace ipsorum liceat, verba *in d. l. 14. contra rationem Juris* vel intelligenda esse de Jure Naturali, aut divino Morali, aut ratione Politica, & concedi potest ipsis eorum sententia quod ad hunc casum; vel intelliguntur de jure communi, quæ videtur ipsorum esse mens. Sed hoc casu idem non ex Legibus illis evincitur, potius contrarium inde demonstratur. Nam quod dicitur contra rationem *d. l. 14. & d. cap. 28. juris recepta non esse trahenda ad consequentiam,*

tiam, id capiendum (1) vel hoc sensu, quod scil. ea, quæ contra rationem juris, subintellige in loco illo, in quo solum jus commune viger, nec singulare jus aliquod introductum, recepta sunt, non sint extendenda. Quæ sententia ex Legibus proximis (si quidem Legem aliam ex alia declarari fas est) declaratur. Quippe ex *l. 16. junct. l. 11. l. 12. l. 13. ff. de LLbus*, patescit quod quoties jus singulare contra tenorem rationis propter utilitatem auctoritate constituentium introductum est, & sententia ejus manifesta est, bona occasio sit ad similia procedere, & cætera quæ tendunt ad eandem utilitatem, vel interpretatione vel certe jurisdictione suppleri. Neque Jctus in his Legibus distinguit utrum Lex universalis an particularis rogata sit, sed indefinite adeoque de omni lege loquitur. Ac notanter omnino *l. 15. ff. eod.* In his quæ contra rationem juris scil. communis, ut ipsi adversarii explicant, recepta sunt, non possumus sequi regulam juris scil. communis. Aliud ergo sequendum erit, quod quidem nihil esse potest, quam Lex particularis contra rationem juris communis rogata. Et sane ipsæ Constitutiones Imperatorum jus civile vetus emendant, sæpe contra rationem juris antiqui erant, & nihilominus de illis Imp. rescribunt, quod ea, quæ in certis negotiis statuta sunt, similia quoque causarum fata componant, *l. 3. C. de LLbus*.

(2) vel de receptis per consuetudinem irrationalem, & non extendi largior, per *l. 39. ff. de LLbus, l. 1. C. quæ sit longa consuetudo*.

Dein tradunt adversariæ sententiæ Patroni statuta esse stricti juris & interminis proprie loquentibus accipienda & contra jus commune introducta ad alios casus de quibus disertis verbis & certa demonstratione non loquuntur, non extendenda, sed quod statuta non dicunt, id nec nos dicere, sive per subauditos ac tacitos intellectus supplere oportere. *vid. præter citatos Excell. Dn. Placc. Sect. IV. n. 40. Syntagmatis Regularum interpretandi falsarum, adjecti Jcto perfecto Gail. 2. obs. 33. & obs. 80. n. 1. obs. 140. n. 13. & l. 1. obs. 50. n. 8. Carpzov. de Process. tit. 19. art. 3. n. 17. Jurispr. for.*

for. p. 2. c. 14. d. 52. n. 6. const. 31. d. 16. n. 2. & def. 17. n. 3. & const. 53. d. 10. & part. 3. const. 20. d. 10. n. 7. d. u. n. 7. Oldendorp. class. action. præfat. in princ. Habn. l. supr. cit. aliique. Qui ad stabiliendam suam sententiam allegant

(1) Leges & quidem l. 1. §. 19. ff. de Exercit. act. l. 71. §. 5. ff. de acquir. hered. l. 12. ff. qui & a quib. manum. l. 25. ff. ad municipad. sed ex his Legibus nihil eorum probatur, imo ne verbum quidem de hoc casu in illis habetur. Potius mentem Legislatoris attendendam, nec stricte verbis inhærendum esse colligitur ex l. 12. §. 6. ff. qui & a quib. manum. Probant porro ad l. 64. §. 9. ff. solut. matrim. Sed in hac Lege primo specialis est casus, dein legem hanc non extendi oritur inde, quod contra voluntatem Latoris extenderetur, ut patet ex verbis: Hoc Labeo quasi omissum ad notat. scil. sponte omissum. Alioqui enim speciali adnotatione non fuisset opus. Contra voluntatem Latoris vero extensio nulla fieri debet, ne nova Lex fiat. Quin nec citata ipsis L. 21. ff. de testam. militis, probanda probat, cum a privilegio ad generalem Legem argumentari non liceat. arg. §. 6. §. de §. N. & C. Denique nec ex l. 9. ff. de §. & §. sententia ipsorum eruitur: Potius inde junct. §. 1. & 2. §. de §. N. G. & C. contrarium pariter deducitur. Ita n. ibi. Quod quisque populus sibi jus constituit (hoc vero est revera jus statutarium) id esse jus ipsius civitatis. Adeoque cum statuta juris nomine veniant, cur non & Juris natura gaudebunt, adeoque cur non pariter ac jus civile extendi possent? Præcipue si perpendatur Jus Civile in territoriis statuta condentium non nisi ex ipsorum voluntate valere, ac proin quando status Imperii statuta condunt, Juri civili contraria, nolunt Jus Civile amplius in illo & similibus casibus arg. l. n. l. 12. ff. de LLbus vigere, unde ni ejus statuti extensio ad similia permitteretur, eo ipso Lex ista particularis contra latoris Voluntatem restringeretur, quod non admittendum per dicta Excell. Dn. Placicio, §. Cti perfect. cap. 2. §. 4. reg. 14.

(2) Do.

(2) Doctorum multorum numerum cumulant, quos quidem inspiciendi copia mihi data non est. Interim cum verosimile sit potiores rationes ex hisce illos jam excerptisse, nec Doctorum numerus, sed rationes LLum auctoritate nitentes jus faciant *arg. l. 12. ff. de offic. præsid.* diutius huic quæstioni immorandum non censeo, sed firmum manebit, statuta a statibus Imperii condita ex causis suis & genuinis principiis recte extendi, vel ideo potissimum, ne quæ contra jus commune ex ratione vel naturali vel Politica & ratione status Reipubl. alicujus, salubriter pro utilitate subditorum & Reipubl. auctoritate imperantium introducuntur, ea duriore interpretatione & ad jus commune redeundo contra ipsorum commodum producantur ad severitatem, quod nulla juris ratio aut æquitatis benignitas patitur *l. 25. ff. de LLbus.*

§. II.

An cognato in pacta dotalia consentiente, ante conjugem mortuo, cognatus antea remotior pacta dotalia possit impugnare?

Quibus omnibus ita se habentibus inoffenso pede ulterius progredi licet. Ne vero plane *ἀμερόδος* procedam, lubet primo loco quædam ratione personarum paciscentium, & quorum consensu opus notanda, dispicere. Quæritur ergo

An si cognatus proximus in conventiones dotalis consenserit, & moriatur, antequam alter conjugum decesserit, hi qui in demortui cognati locum successerint, dein pactiones dotalis impugnare queant, adeoque an huc extendi debeat *Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 10.?* Cum pacta sint stricti juris, nec aliis, qui non pepigerunt, noceant aut prosint *l. 24. C. de pact. l. 3. §. 2. ff. de transaction.* nec ullus alteri præjudicium afferre queat *l. 74. ff. de R. I.* videri posset, consanguineo defuncto qui in pacta dot. consenserat, heredem ejus non teneri consensum a defuncto præstitum rati habere, sed pactiones dot. impugnare posse, præcipue cum hic & *in d. art. 10.* eadem prorsus videatur militare ratio. Cæterum

tantum abest, hoc ut censeam, potius heredem facto defuncti obligari existimo. Quippe notissimi juris est, heredem facto defuncti contravenire non posse, & illud impugnare *l. 12. C. de R. V. l. 7. C. de negot. gest. l. 24. C. de donat. l. 10. C. de solut. & pacto consanguinei conjugibus jus quæsitum esse, quod ipsis invitis auferri nequit l. ult. ff. de pact.* Adeoque ira erit interpretandum statutum, ne ipsi indebite damnum patiantur. *Gail. 2. obs. 33. n. 6.* Præterea cum plerumque Matrimonium ipsum sub conditionibus in tabula dotali comprehensis ineatur, omnino favore Matrimonii *cap. 39. X. de appellat. c. fin. X. de condit. apposit.* pro valore pactorum dot. erit pronuntiandum. Neque obstant superius allata. Quod enim dicitur pacta aliis non nocere, nec ullum alteri præjudicare posse, id intelligendum de extraneis, non de defuncto ejusque herede, ceu qui una eademque persona reputantur. *Nov. 48. cap. 1.* Heresque succedit tantum in locum & jus quod defunctus habuit *l. 59. l. 62. ff. de R. I.* & heredi nemo plus commodi relinquit, quam ipse habuit. Adeoque cum defuncto non amplius integrum fuit pactiones dotal. in quos semel consensit, impugnare, nec heredi ejus id licebit. Nec quæ videtur rationis identitas subesse, quicquam me movet. Nam in testamento de bonis hereditariis facto consanguineus proximus pro sua tantum persona ob specialissimam Legis dispositionem *d. art. 10.* consentire potest, nec heredi suo præjudicare. Quæ lex contra communem juris rationem recepta non erit producenda ad consequentiam *l. 14. ff. de LLbus add. l. 80. ff. de R. I.* adeoque nec ad pacta dotalia extendenda, in quæ consanguineus proximus consensit *zur Verpflichtung*, quæ vox simpliciter hic addita, generaliter de regulari obligationis natura, qua non tantum paciscens, sed & ejus heres ceu una cum ipso persona tenentur, erit capienda. Quamvis id lubens largiar, consultum esse paciscentibus præter proximos etiam remotiores cognatos adhibere, præcipue si illi decrepitæ ætatis ac valetudinarii sint, ita ut cito morituri præsuman-

præsumantur. Tunc enim si & remotiores consenserint, litigiorum certe evitabitur occasio.

§. III.

An quæ de consensu cognatorum in statuto dicuntur etiam locum habeant in adoptivis, ut hi consentire teneantur?

An dicta de consensu cognatorum requirendo & in adoptione obtinent, ita ut consensu adoptati opus sit, si adoptans pacta dotalia ineat, vel vice versa? Quæstionem hanc superfluum judicabunt, quotquot adoptionem abrogatam censent. Sed licet concedam cum *Lauterbach. compend. Juris ff. de adopt. l. n. rarum* ejusdem esse usum, attamen jure patrio eandem approbati patet ex *Stat. Hamb. p. 3. lit. 1. art. fin. ibi verba: so er andere Kinder für seine Eheliche annimmt.* Ipsaque Experientia loquitur, adoptionem non plane ab usu omni recessisse. Unde & hoc loco commode ventilabitur: Interim ipsam quæstionem quod attinet, *Gail. 2. obs. 136. n. 14. & seqq.* quidem censet adoptivum appellatione liberorum non venire, quoties adoptione dispositio Legis statuti, vel hominis fieret elusoria, & generaliter, ait, sciri oportet appellatione filiorum non venire adoptivum, nisi in casibus in jure nuncupatim expressis. *gloss. in l. 51. ff. fin. verb. consequi ff. de legatis 2. & c.* Item in privilegiis & statutis appellatione liberorum non comprehenduntur filii adoptivi, quia verba proprie & strictè in illis intelligenda, proprie vero appellatione liberorum non veniunt adoptivi, *l. 220. ff. de V. S.* Hinc adoptivi non comprehenduntur sub statuto sceminas excludente, nec in materia *l. 8. C. de revoc. donat. vid. lat. Gail. c. l. add. Pékium de Testam. Conjug. lib. 5. cap. 7. n. 1. 2.* Unde colligendum videtur statuto consensum liberorum sive consanguineorum requirente adoptivos non contineri. Verum si perpendatur surrogatum sapere naturam surrogati & adoptionem imitari naturam *ff. 4. ff. de adoption. adoptivosque æque habere spem suc-*

cessionis in bona defuncti ac liberos legitime natos *l. pen. C. de adoption. & agnatione rumpere testamentum Patris adoptivi ante conditum d. art. fin. St. H.* non videatur parens adoptivus pacta dotalia sine adoptivorum liberorum consensu in horum præjudicium facere posse, *add. Peccium c. l. n. 3.* qui hoc loco etiam respondet rationibus a *Gailio* allatis. Cæterum si rem ipsam accuratius considerem, & cum statuti ratione conferam, nec hæc sententia adeo generaliter prolata arridet. Etenim cum consensus cognatorum requiratur conservationis familiarum ergo, & ne bona extra familiam alienando præjudicium fiat cognatis, merito prospiciendum, ne per adoptionem quid contra voluntatem Latoris fiat. Indistincte enim Hamburgi adoptiones permitti, ita ut filius adoptivus Patri adoptivo tam in bonis hereditariis, in præjudicium cognatorum, quam quæsitis succedat, vix crediderim. Quare in præsentis quæstione cum *Peckio de testam. conj. l. 3. cap. 30.* distinguendum censerem, utrum adoptio (loquor autem de arrogatione & adoptione specifica imperfecta: In perfecta enim filius adoptivus ipse inter consanguineos proximos numerabitur) facta sit, extantibus cognatis aliis, vel minus. Hoc casu cum nemini præjudicium fieri queat, & verosimile sit adoptionem esse factam conservandæ familiæ ergo, merito filiorum adoptivorum consensus in pactis dotal. a parente ineundis erit exigendus, obtinebitque hic illud tritum: Statutum loquens in casu vero, locum sibi vindicare in casu ficto, *Cævall. Spec. opin. comm. qu. 2. n. 21.* Illo autem casu ne contra statutum cognati lædi queant, consensuque ipsorum non requisito, familiarum conservatio everti, ipsorum consensus omnino erit requirendus. Utrum vero hoc casu insuper etiam adoptivorum consensu opus sit, ulterius inquirendum erit, & distinguendum opinor, inter arrogatum & specificè adoptatum. Hunc consentire non necessarium existimo, eo quod hic a successione Patris adoptivi tam emancipatione, quam testamento ejusdem excludi possit *l. penult.*

f. 1.

§. 1. & 2. C. de adopt. adeoque nullum jus in bona parentis habear. Circa arrogatum fecus se rem habere arbitror. Cum enim hic bona sua in arrogatoris familiam transferat, sit suus heres, & non æque facile, ac non nisi ex justa causa a successione Patris excludi queat, *d. l. penult. §. fin. & §. 3. J. de adopt.* nec per pacta dotalia consensu ipsius non adhibito inita ipsi præjudicabitur, ob specialem Juris civilis rationem. Atque hæc obtinere existimo patre adoptivo pacta dotalia conficiente. Nunc ulterius excutiendum brevibus restat, quid juris competat patri, filio adoptivo pactio- nes nuptiales contrahente? Hic vero generatim prius monen- dum pariter, adoptionem factam cognatis adoptivi fraudi esse non debere, *l. 9. C. de SS. Eccl.* dein discernendi sunt arrogati & adoptati perfecte, ab adoptatis imperfecte. Hi cum non sint in potestate Patris, nec bonorum suorum quicquam ad eum trans- ferant, *§. 2. J. de adoption.* adeoque nec Pater quicquam Juris in ipsos habeat, nec ipsis ab intestato succedat *Struv. S. J. C. Exerc. 38. th. 31.* libere, etiam non interveniente auctoritate patris paci- fcentur. Arrogati autem & perfecte adoptati cum sint in fami- lia & potestate patris adoptivi, qui ipsis etiam ab intestato suc- cedit *§. 2. J. de acquisit. per arrogat. Struv. c. l. & nullo pene mo- do cogi potest eos de potestate sua dimittere §. 10. J. de quib. mod. jus patr. pot. solvitur* consensum Patris hujus exigere tene- buntur.

§. IV.

*An ad pacta dotalia consensus liberorum prioris matri-
monii requiratur?*

De liberis adoptivis dictum, quorum occasione circa liberos le- gitimos quid obtineat, considerari nunc merebitur: Vi- delicet utrum parente (voce hac generatim accepta, ut patrem æque ac matrem comprehendat *sec. l. 51. ff. de V. S.*) ad reperi- ti Matrimonii vota migrante consensus liberorum prioris conjugii requiratur, præprimis si ipsi jam ante portionem suam tam ex pater.

paterna quam materna substantia *secund. St. H. p. 3. tit. 3. art. 4.* ibi: zu gänglicher Abtheilung väterlicher und mütterlicher Güther acceperint? Videri quidem posset, liberis nihil amplius juris superesse in parentis sui facultates, quamprimum portionem suam secundum præscriptum in statutis modum acceperint. Verba enim zu gänglicher Abtheilung omnem successionis ulterioris spem præscindere videntur, & pater quod ad liberos divisione hac a se separatos pro mortuo habetur, & liberi circa bona & successionem pro iis qui emancipati sunt, aut alias ex potestate Patris exierunt, imo pro exheredaris, pro extraneis & dissortibus, seu qui a paterna maternaque domo & familia exclusi sunt. *Vid. latius hac de re Mev. ad Jus Lubec. Part. 2. tit. 2. art. 2. n. 111. & seqq. & art. 33. n. 115. & seqq. qui art. 2. n. 112. hæc extendit etiam ad eum casum, quando pater post divisionem ad opimiorum forte fortunam pervenit, & amplas facultates acquirit, quarum respectu id, quod divisi liberi præceperint, pro minimo habeatur, nec legitimam contineat. Nam portio statutaria, quam liberi vivo patre per divisionem ceperunt, legitimæ loco habetur. vid. Mev. c. loc. Cæterum non obstantibus his censeo ob statuti rationem consensum liberorum per divisionem a Parente separatorum, in pactis dotalibus a parente binubo initis esse requirendum, tum quod, licet non ut liberi, in reliqua parentis bona, tamen ut proximi cognati spem ulterioris successionis habeant secundo Matriimonio sine prole finito *Mevius c. 1. art. 2. n. 137. & seq. add. art. 33. n. 134. & seqq.* tum & animadvertere possint ne contra. *L. Hac Edictali 6. C. de secundis Nupt.* novercæ vel vitrico ullo titulo in ipsorum totiusque familiæ præjudicium plus conferatur quam filius vel filia haber, cui minor portio tali divisione derelicta vel data fuerit. Sed quid si liberi impuberes vel minores sint? Equidem *Peckius de test. conj. l. 3. c. 29.* censet pupillorum & minorum consensum non esse requirendum, neque eos auctoritate tutoris vel curatoris interveniente consentire*

tire

tire posse, sed parum illa me movent. Cum enim statutum nostrum in ipsorum utilitatem receptum sit, ob ætatis defectum non erit idem detorquendum ad ipsorum damnum & incommodum *l. 25. ff. de LLbus.* Et favor conservationis familiarum exigit, ut quod ipsi liberi ob minorennitatem ipsi expedire nequeunt, id prudentiæ tutorum vel consanguineorum suppleatur, *arg. pr. l. de Curatoribus, vid. quæ habet de præsentia tutorum vel consanguineorum in divisione facienda, Mevius cit. l. art. 33. n. 87.* Ceteroquin si aliqui ex liberis tantum adhibeantur, aut alias etiam saltem cognatorum quidam, non vero omnes in proximio gradu positi, id reliquis præjudicio esse nequit, nec quantum ad illos Pacta erunt valida. Cum quoties de interesse aliquorum agitur, omnes, qui lædi queunt, contradicere possint, & hinc ne lædantur adhibendi veniant. *arg. l. 39. ff. de adoption. l. 29. f. fin. ff. de minor. l. 47. pr. ff. de re judic.*

§. V.

Cognatorum dotantis an dotatae consensus utrum requiratur, si extraneus mulieri dotem constituat?

Quorum consensus requiretur, si extraneus i. e. qui non sit cognatus mulieri dotem constituat? An cognatorum dotantis vel dotatae? Facilis erit Responso, si perpendatur, dote ab extraneo constituta, nullum fieri cognatis dotatae mulieris præjudicium, nec ipsos ullam jus in dotantis bona quæsitum habere. Ut proin ipsorum consensus in pactis super dote ab extraneo mulieri constituta, disponentibus negligi posse omnino videatur, cum non quidem deterior ipsorum conditio ipsis inficiis, at tamen melior fieri queat *arg. pr. l. de auctoritat. tut.* Dotantis vero cognatis cum præjudicari queat dote extraneæ mulieri constituta, hinc ipsi omnino ad pacta hæc adhibenda, ne illis lædantur *arg. l. 39. ff. de adoption.*

K

§. VI.

§. VI.

Si Civis forensem ducat, an utriusque partis Cognatorum consensus requiratur?

An si Civis foeminam forensem, vel vicissim, ducat, teneantur ab utraque parte cognatorum consensum requirere? Licet quidem videatur, Legem nullos nisi subditos Llatoris ligare, & forensem ignorantia Statuti sese excusare posse *Gail. 2. obs. 48. n. 28.* praecipue cum hoc ad alios illic locorum degentes, ubi jus commune servatur, extendi nequeat: attamen cum circa contractuum solennitates & substantilia non tam attendatur, quinam contrahant, sed quo in loco contrahatur, eo quod consuetudo & statutum loci ubi actus celebratur, apprime observari debet *l. 6. ff. de Evid. l. 34. ff. de R. I. l. 1. C. emancip. liber. l. 9. C. de testam. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 15. d. 6. num. 8.* hinc in proposita quaestione praecipue respiciendum erit ad locum contractarum pactionum nuptialium. Qui si Hamburgum fuerit, non dubium est, quin tam cives quam forenses teneantur statutariae Legi obsequi & consensum cognatorum utrinque requirere. Nam eo casu, quo statutum disponit circa solennitatem actus, inspiciendum est etiam quoad forenses, an sit servata solennitas requisita a statuto illius loci, in quo actus est celebratus, *per text. supr. cit. vid. late Gail. 2. Obs. 123. num. 3. & seqq. & Peckium de testam. conjug. libr. 4. cap. 30.* Nec obstat quod *Mevius ad Jus Lubec. Part. 2. tit. 2. art. 12. n. 397. & seqq.* censet respiciendum esse jus loci in quo maritus habitavit, eumque in finem urget *l. 65. ff. de iudicis.* Nam meo iudicio Lex haec potissimum determinat, quo in loco dos sit repetenda, neutiquam vero, quae jura servari debeant in conficiendis rite pactionibus dotalibus. *Vid. Illustr. Dn. Stryke de cautel. contract. sect. 3. cap. 8. §. 15.*

Præcedens quaestio me perduxit ad considerationem locorum, in quibus pacta dotal. inita, qua occasione ulterius quaero: An consensu cognatorum opus conventionem, dotali extra
territorio

territorium & Jurisdictionem Hamburgensem inita ab illis, qui vel domicilium jam Hamburgi habent, vel demum contracto matrimonio illud ibidem sunt fundaturi? Quos posteriores statutis Hamburgensibus non obligari dubio procul est, sed sufficiet, si consuetudinem & jura illius loci in quo pacta condunt, observent *per text. supr. alleg.* nisi aut bona ipsorum jam in Hamburgensi territorio sita fuerint *Cævall. Spec. Opin. comm. quæst. 724.* aut ipsi ratione originis forum ibidem sortiantur. *vid. Peckium c. l. cap. 28. § 36.* At vero si illi qui Hamburgi jam domicilium fixerunt, extra Civitatem in alieno territorio pacta ineant, secundum Jus Commune & consuetudinem illius loci, videri possent *per text. supr. cit.* pacta valida esse futura. Verum cum hac ratione quam maxime ratio statuti everti queat, & verendum sit, salvis verbis Legis sententiam ejus circumveniri *l. 29. ff. LLbus.* Statutumque insuper civem extra territorium obliget, *late Bartolus ad l. cunctos populos num. 32. C. de Summ. trinit.* hinc solennitates a statuto præscriptæ omnino adhibendæ venient, præprimis si conjectura exurgat, eludendi statuti ergo in extero territorio pacta esse confecta. *vid. Peckium l. c. cap. 29.* Hoc enim casu merito invalida atque nulla declarabuntur, cum dolus nemini debeat patrocinari *l. 12. de dolo malo l. 3. ff. de transact. l. 69. ff. de R. V. § c.* nec quisquam fraudis suæ præmium consequi *l. 31. ff. de arbitris* siquidem deceptis non decipientibus jura subveniunt *arg. l. 43. §. 1. ff. de administr. tut.* Imo & absque hac fraudis suspitione civem statuto Civitatis suæ legari, nec contra illud de rebus in territorio statuentium sitis disponere posse censet *Peck. c. l.* Quam sententiam maxime confirmat facti species quædam ante annos aliquot Hamburgi & Spiræ ventilata de Testamento & Pactis dotal. a Sponso Cive Hamburgense & cujus bona Hamburgi sita, Spiræ ubi domicilium erat fixurus, contra statuta patria & præcipue super bonis hereditariis, factis. Quo sponso mortuo ante consummatas nuptias, contradicebant heredes illic

agentes, & sponsa subornato sollicitatore vaferrimo, cum Camera, quis Juris Statutarii nostri hac in parte usus esset, quæsiuisset, obtinebat, ut responderetur: Nullum Hamburgi in contradictorio talem casum fuisse, adeoque rem religioni judicum superiorum totam committendam. Qui contra Statuta cum judicassent, vidua quædam in Executione demum resciscens eam rem, cognata & heres defuncti per curatorem suum summum aliquem JGrum interveniebat, novoque Processu instituto ad transactionem tandem rem, reducebat omnem. Ad quam certe res non devenisset, siquidem sententia ante inter sponsam & coheredes lata stabili aliquo innixa fuisset æquitatis fundamento.

§. VII.

Cognatis non consentientibus aut absentibus an pacta nulla sint?

An pacta nulla sint, si vel in totum vel pro parte cognati in ea nolint consentire, vel ob absentiam illorum consensus requiri nequeat? Superius Sect. II. satis perspicue ostensum existimo consensum cognatorum esse de necessitate, substantia atque forma pactorum dotalium. Quæ ni servetur, ipse actus nullus est *per text. not. in l. 44. ff. 1. l. 55. ff. de condit. & demonstr. l. 1. & 2. C. quando provocar. non est nec.* Unde & videri posset cognatis non consentientibus, sive ob defectum voluntatis, sive facultatis, pactiones dot. plane nullas esse, præcipue cum ubicunque requiratur alicujus consensus, non sufficiat eum petere, nisi impetretur, *gloss. in cap. quam sit, de elect. in 6to, & paria sint, non petere & petere nec impetrare l. 2. C. de in jus voc. Clement. un. de testam. & ultim. vol.* Cæterum quandoquidem in omnibus causis pro facto accipitur id, in quo per alium moræ fit, quo minus fiat *l. 39. ff. de R. I.* & in proposito casu penes cognatos paciscentium steter summatio pactorum, nulla culpa paciscentibus quasi non observassent Statuti præscriptum, imputabitur. Idque eo magis si vel ex nulla justa & idonea causa cognati consensum denegent, adempturi

turi saltem paciscendi libertatem, vel absentes brevi temporis spatio reversuri non credantur. Quamvis lubens fatear, consultius atque tutius esse, si paciscentes Magistratum adeant, apud eum supplicent, ut prævia causæ cognitione totam rem ex æquitate moderet, cognatos consensum denegantes justis remediis compellat, aut ipse auctoritate sua pactiones æquas nec magnum præjudicium cognatis afferentes confirmet, *vid. Peckium de Testam. conj. l. 3. cap. 2. n. 3. & cap. 4. n. 3. ubi etiam n. 4. de absente dicta ad furiosum & dementem extendit, add. ibid. citatos.*

§. VIII.

Consensu Cognatorum an tempore pestis aut in Pactis dotalibus militum opus?

An in pactis dotal. militum aut pestis tempore factis consensu cognatorum opus? In favorem militum a Legumlatoribus antiquis multa specialiter esse constituta, certissimi juris est. Ita enim jure Civili solis militibus pacta de succedendo facere licuit, *l. licet. 19. C. de pactis vid. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. rubr. n. 36.* Et quæ privilegia militaria testamenta præ reliquis meruerint *ex titulis 1. ff. & C. de testamento militis*, notissimum est. Unde videri quoque omnino posset, nec milites nostros seu officiales, seu gregarios teneri in pactis suis dotalibus solennitatem & formam a Statuto præscriptam observare. Cæterum si cogitem, disparem valde esse rationem testamenti, & pacti dotalis vel in eo, quod illud sæpe in subitaneis periculis, & ubi temporis angustia non permittit peritiores consuli, *vid. Habn. ad Wesenbec. Paratitl. ff. de testamento militis, num. 2. not. 4.* hoc non nisi ex deliberato & præmeditato consilio fiat, aliud omnino dicendum erit. Præprimis cum ex Jure Romano & hoc notare liceat, privilegia militantibus a principalibus constitutionibus hætenus concedi, quatenus militant, & in castris degunt, neutiquam verò extendi post missionem, aut si citra expeditionum necessitatem in aliis locis extra castra, adeoque in præsidiis, hibernis, vel stationibus etiam

limitaneis vitam agant, *pr. & ff. 3. 7 de militari testam. ad Ord. Not. 1518. tit. von Testamenten § und sollen die Notarien 2. ibid. verb. und nicht zu Felde liegen.* Qua re vel hoc intuitu privilegia militibus data, ad nostros præfidiarios non extendentur, sed pacisci ipsos jure statutorio oportebit, eadem observatione & in ipsorum pactis adhibenda, quam in paganorum hætenus exposui. Pestsis autem tempore, præcipue si vis pestilentia magna sit & tabes per totum locum diffusa, pacta consummari etiam absque consanguineorum auctoritate posse omnino cum *Peckio de testam. conjug. l. 4. cap. 18.* existimo tum argumento *Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 2.* tum ne quod pro conservatione bonorum in familiis introductum, ad familiarum ipsarum interitum producat *contr. l. 25. ff. de LLgibus.* Interim requirendos tamen ipsos esse, modo nondum sint tabe ipsa infecti, patet *ex l. 8. in fin. C. de testam.* Quod si tamen pacta tunc temporis facta admodum iniqua sint & gravantia, quin dein auctoritate Magistratus rescindi possint & ad æquitatem reduci, æque ac testamentum pestis tempore conditum infirmari, si inofficiosum sit aut liberos in legitima lædat, nullus dubito *arg. d. l. 8. C. de testam.* Cæterum num rumpentur pacta pestis tempore facta periculo cessante, quærendum restat? Non censeo tum ob dicta *Peckio l. c. cap. 16.* tum quod semel per pacta inita conjugibus jus quæsitum ipsis invitis auferri nequeat.

§. IX.

An ad P. D. judicialia requiratur Cons. Cogn. & quando insinuari debeant?

An ad pacta dot. judicialiter insinuata requiratur etiam consensus cognatorum, & quando insinuari debeant? De Testamentis certum est, principi oblata, vel judicialiter eadem insinuata omnium solennitatem superare videri *l. 19. C. de testament.* nec ulla ullius testis præsentia opus esse *d. l. 19.* Quod ipsum sæpe citatus *Peckius de testam. conjug. libr. 3. c. 24.* extendit etiam ad eum casum, quo statutum requirit consensum mariti in testamento uxoris,

uxoris, ita ut testamento actis insinuato, consensu mariti nequam opus sit, eo quod solius iudicis presentia ad actum confirmandum sufficiat. Unde videri prima facie posset, idem quoque circa pacta dotalia obtinere posse, *per l. 31. C. de donat.* Sed penitus quaestionem rimans diversum respondendum opinor. Etenim in testamentis testes tantum adhibentur eum in finem, ut eo melius certiusque de actus veritate constet. Quodsi aliunde fiat, ex actis videlicet judicialibus, testimonio ulteriori opus non est, adeoque cessante causa, cessat *Lex l. 11. ff. de in jus vocando l. 32. ff. de pactis l. 1. §. 6. ff. de edil. edict.* At in pactis dotalibus consensus cognatorum exigitur, non tam testimonii gratia, quam obligationis inde orituræ etiam quoad cognatos consentientes, ut *patet ex verbis zur Verpflichtung.* Illius defectum acta judicialia supplere queunt, non hujus. Nec enim acta judicialia sive insinuationem, præjudicium cognatis quorum consensus requiritur, afferre posse, ullibi constitutum. Nec quicquam huc facit ex *Peckio* allatum: Illud enim statutum introductum in utilitatem uxoris restantis, ne lubrico & imbecilli sexus consilio decipiatur. *Peckius l. c. cap. 1. num. 5. & cap. 2. n. 2.* Nostra vero *Lex* in commodum & favorem cognatorum rogata, *ut supr. dict.* Præterea monet ipse *Peckius l. c. cap. 24. num. 2. inf. & n. 3.* nec testamentum uxoris coram Principe vel actis conditum valere, si propinqui legitimam contradicendi causam habeant, ac sub & obreptionem, lubricum sexus consilium, ac alias inhabilitates mulieris objiciant, & iudex ipse facile suspicetur, Legem saltem circumveniri. An vero cognatorum consensu adhibito insinuatione ulteriori opus sit decidendum videtur *ex auth. eo de cursum. C. de donat. ante Nupt. add. Nov. 127. cap. 2.* Adeoque rationi lucri quod maritus sperat, si 500. solidos *§. 2. §. de donat.* i. e. aureos excedat, de jure insinuatio non erit negligenda. *vid. Habn. ad Wesenbec. Paratitl. ff. de pact. dot. num. 4. verb. sane in persona,* nisi quis dicere forte velit a muliere in virum conferri donationem

nem

nem remuneratoriam insinuatione non egentem l. 27. ff. de donat. Gail. 2. Obs. 39. n. 24. Sed huic rextus supra citari obstant. Interim indistincte insinuationis cautelam hodie negligi, ut parum secure docet Illustr. Dn. Stryke in Cautel. contract. Sect. 3. c. 8. §. 38.

§. X.

An Pacta dotalia valeant, si spatia in tabulis dotalibus relicta non suppleta sint?

Sed de personis paciscentibus & quarum consensus necessarius est satis. Ratione formæ quæritur si Lacunæ in tabula dotali relictae supplendæ, nec suppletæ sint an valeant pacta? Indubitati juris est, quod, quoties instrumentum conficiendum super contractu, vel pacto aliquo, non prius idem perfectum habeatur, nec aliter vires habeat, nisi instrumenta in mundum recepta & omnibus modis completiones acceperint, ac plane absoluta, ut nulli liceat prius quam hæc præcesserint, vel a scheda conscripta, licet literas unius partis vel ambarum habeat, vel ab ipso mundo quod nec dum est NB. impletum vel absolutum aliquod Jus sibi ex eodem contractu vindicare, pr. §. de Emt. Vendit. & l. 17. C. de fin. instrument. Unde satis evinci posse videtur lacunis in dotali instrumento relictis suppleendis nec suppletis, pacta esse nondum omnibus numeris absoluta, sed imperfecta, adeoque nullam ex his induci posse obligationem vid. Perez. ad d. l. 17. C. de fid. instrument. Panormit. in cap. 20. X. de conversione conjugat. cum contractus non perfectus nullus dicatur gloss. pen. cap. tuæ. 12. X. de cleric. non resident. & paria sint nullum actum, esse & actum aliquid non legitime sive, imperfecte. l. 21. §. 1. C. de testam. §. 7. §. quib. mod. testam. infirm. add. Gail. 2. Obs. 13. Cothman. vol. 2. consil. 89. n. 10. Cæterum animo intentiori casum propositum meditans distinguendum censeo, an suppleri opus habeant tabulæ dotalis vel actum ipso suppletæ sint: v. gr. si summa dotalis in instrumento omissa nec determinata dein marito quædam tradita sit, idque firmis argumentis probari queat. Sane hoc casu pacta valere nullus

lus dubitem. Tum quod, cum nihil agendum atque perficiendum superest, res perfecta dicitur, *l. 1. in pr. ff. de O. F. l. fin. ff. in jus voc. ut. eant. l. 8. ff. de pigno rat. act. Calvin. in voc. perfectum add. Gail. 2. Obs. 13. n. 11.* ubi notat, si in venditionis instrumento pretium quidem definitum non sit, inde tamen, vel quod idem erit, aliunde constet, pretium solutum esse instrumentum nihilominus valere: tum quod paria sint ab initio aliquid esse perfectum, vel post intervallum tale fieri *arg. l. 4. ff. de condit. sine causa.* Priori vero casu si nempe suppleri opus etiamnum habeant, neutiquam valebunt, præprimis si defectus ad necessitatem obligationis pertineat: v. gr. si non sit determinatum, in quantam bonorum portionem conjuges sibi invicem succedere debeant. Unde & in consilio ab Amplissimo quodam Inclytæ Reip. Patriæ Senatore dato, pacta quædam nulla ob talem defectum judicantur. Ita enim ibidem weilen eine Lücke zu finden, worin hat allererst sollen gefüllet und gesezet werden, welcher gestalt, und mit wie viel die Kinder erster Ehe sollen abgetheilet werden, dahero denn sothane Pacta als welche, so viel den Puncten der Abtheilung betrifft, nicht vollzogen worden, sondern ganz imperfecta geblieben, von Rechts wegen nicht können attendiret noch die Theilung einiger Gestalt darnach gerichtet, und angestellet werden. Siquidem notissimi est juris, quod Pactorum imperfectorum nulla sit obligatio. Et huc spectant proprie superius de actis imperfecte pro nullis habendis dicta.

§. XI.

An ratihabitio eorum qui requiruntur Pacta dot. confirmet?

An sufficiat, si pactis dot. ante vel post nuptias initis cognati non expresse contradicant sed tacite consentiant, vel ex intervallo ratihabitio eorum qui requiruntur, accedat? Ratihabitionem retrorahi, & mandato comparari Pontifex *cap. 10. de R. F. in 6to* statuit, & vulgare est, quod paria sint ab initio legitime fieri, & postea legitime confirmari *l. 20. ff. de militari testam. l. 3. ff. adquirere ff. de honor. possess.* Quæ quidem licet regulariter ita se ha-

L

beant,

beant, in præfenti tamen casu, nullum sibi locum vindicare queunt, sed hic potissimum fervabitur, quod generi quidem derogans ad speciem directum est *l. 18. ff. de R. J.* Adeoque cum quoties statutum requirit consensum in aliquo negotio adhibendum, is expressus & in continenti intervenire debeat, *cap. 28. 29. 42. & 57. X. de Elect. & elect. potest. vid. cit. Mevio ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 33. n. 96.* ne utriquam rati habitio ex intervallo valebit. Consensus enim Lege requisitus tunc de forma, substantia actus est, & ad solennitatem necessariam pertinet, qua ommissa ipse actus vitiatur & nullus est, adeoque dein convalescere nequit, cum ab initio non consistat. *l. 29. l. 201. ff. de R. I. pr. & §. 1. J. quibus non est permissum. pr. I. de ex hæredat. liberor.* Et ex his facile colligi potest, quid sentiendum, si in ipso actu cognati præfentes sint non tamen expresse consentiant, aut subscribant saltem in testimonium, non vero ad obligationem. Sane forma a statuto præscripta vitiatur & negligitur, adeoque quin pacta corruant, quid dubii quæso remanet? *per l. 44. §. 23. l. 55. ff. de condit. & demonstrat. Vid. late Petkium de testam. conjug. l. 3. cap. 3. & seqq.*

§. XII.

An cognati post nuptias habeant jus quæsitum ad alterius conjugis bona.

An non dissimilis plane ratio conditorum pact. ante & post consummationem conjugii etiam in eo, quod ante non habebant cognati jus quæsitum ad affinitate sibi jungendi conjugis bona: post contractas sine pactis dotal. nuptias ex statutis habent? Ita quidem videri posset, sed jus illud quæsitum admodum lubrico nititur fundamento, ob incertum mortis eventum. Unde etiam quando *in l. fin. pr. C. de pactis dicitur* consanguineos in consanguinei proximi hereditate spem habere, Doctores notant spem illam non esse probabilem & juridicam, sed præmaturam a Lege appellari, *l. 1. §. si impuberi. ff. de collat. bonor. ibique Bartol.* eo quod multa accidere queat, quæ spem illam evertant. *v. Schurpf. cent. 3. conf. 37. n. 14. 15.*

§. XIII.

§. XIII.

An hereditaria bona P. dot. possint in conjugem transferrī?

Ratione bonorum, circa quæ pacta dotalia fiunt, variæ pariter occurrunt quæstiones examine non indignæ. Et quidem ante omnia monendum bona cujusque, secundum Patriæ Reipubi. Leges, esse vel hereditaria, vel quæsitæ sive industrialia. Quæ hereditaria sint, traditur, *St. H. P. 3. tit. 1. art. 7. & 8.* unde facile colligitur, quæ acquisita sint *arg. pr. I. de qui sui vel al. jur. pr. I. de tutelis.* Hæc liberiori Dominorum administrationi subjacent, ac illa non æque libere alienari licita, ut apparet *St. H. c. l. art. 4. & seqq. & alib. passim.* Horum ergo intuitu quæritur, an hereditaria bona pactis dotalibus in conjugem transferri queant, item quousque & quomodo? deficientibus bonis quæsitis, quin hereditaria conjugī donari queant, vix erit dubium, & probatur *idem St. H. P. 3. tit. 3. art. 8. & P. 2. tit. 4. art. 1. & tit. 8. art. 3. & 4.* Nam si ex statuto succedere potest conjux in hereditaria bona, quod semper deficientibus acquisitis continget *sec. d. art. 8.* cur non & ex pacto præprimis legitimo. Potissima ergo quæstio tantum in eo versabitur, quomodo transferantur & quousque. Ubi quidem ex superioribus repetendum, non per modum ultimæ voluntatis sed per modum pacti, conventiones dotales in Patria iniri, adeoque per pactiones avita bona in conjugem transferri patet eatenus, ne cognati justam conquerendi causam habeant. Quod si vero inique conquerentur, obtinebunt dicta superius §. VII. De quæsitis autem bonis, quæ magis libere administrari ac alienari a Domino possunt, si pacta disponunt adhiberi quidem consensus cognatorum a statuto requisitus debet, *arg. St. H. P. 2. tit. VIII. art. 3.* ne quid dolo vel fraude in eorum præjudicium etiam circa hereditaria bona fieri queat, attamen libere etiam invitis cognatis Legem quam quis velit, bonis suis industrialibus Dominum dicere posse Praxis & experientia fori docet referente mihi Excell. Dn. Placcio, qui idem ex triginta fere annorum Praxi observavit, atte-

statuturque præjudicium in caussa Hinschen contra Hinschen Anno 1683. Lunæ 24. Sept. datum. Ita enim ibi: In übrigen werden die Pacta dotalia für gültig erkandt, und ist nach Anleitung derselben, die Theilung zwischen Klägern und Beklagtin vorzunehmen, es könten dann Klägere binnen 4. Wochen, wie recht erweisen, daß Jochim Hinsche ein Mehres an Erbgut in seinen Vermögen gehabt, als daß dessen Erben in pactis dotalibus vermachte, dritte Theil betrifft, auf welchen Fall sie in so weit damit zu hören. Indeque conceptam quam supra Sect. I. §. 5. ex MS&is Garmerianis exhibui, notam reformatariam arbitror. Quatenus vero parens de bonis quæsitis respectu liberorum suorum disponere possit, sequenti §pho excutiam qua quæritur.

§. XIV.

De Legitima liberis in constitutione dotis relinquenda.

An Parens omnia sua bona quæsitæ, exclusis reliquis liberis, uni genero per Pacta dotal. queat conferre, vel an reliquis inde debeatur legitima, paterque liberis in illa præjudicare nequeat? Non eget prolixa Disputatione quæstio, si evolvamus statutarium nostrum, in quo *St. H. P. 3. tit. 1. art. 23.* satis disertis verbis venerandi Llatores præcipiunt, quod Parens de bonis quæsitis testamentum conditurus, etiam ex illis Legitimam cum pleno dominio absque omni onere liberis suis relinquere teneatur. Qui articulus licet de testamentis tantum loquatur, attamen ad exemplum inofficiosi testamenti, etiam inofficiosas dotes & donationes rescindi integri Codicis tituli de Donationibus & dotibus inofficiosis affatim evincunt. *vid. Carpz. Jurispr. for. P. 2. const. 43. def. 18.* Legitima vero liberis relicta reliquam portionem uni vel pluribus filiorum suorum patrem prælegare posse *St. H. P. 3. tit. 2. art. 4.* demonstrat. Quod si vero legitima liberis prioris conjugii relicta ad secunda vota parens transeat, & novercæ futuræ de bonis quæsitis plus donet quam habeat unus ex liberis prioris matrimonii, an donatio valebit, vel an locum sibi vindicabit *L. Hac Edictali*

Edictali

Etali 6. C. de sec. Nuptiis? Equidem si statuto striete inhæreatur, videri posset Legitima liberis relicta, nihil ipsis ulterius juris competere in parentis bona quæsitâ. Legitima enim tantum de necessitate est *§. 3. I. de inoffic. testam. l. 39. & 36. C. eod.* Si quid vero amplius ex paternis bonis liberis donatur, hoc ipsum ex Paterna affectione mera ad ipsos pervenisse censebitur, cum Legum præceptis ad illud Parens non æque obstringatur. Cæterum licet hæc generatim ita se habeant, attamen hoc speciali casu contraria præplacet sententia, eo quod probari nequeat beneficium *L. Hac Edictali C. de sec. Nuptiis* in Patria usu esse sublatum. Adeoque vigore hujus Legis, si ex priori Matrimonio procreati sint liberi, patri ad secundi matrimonii vora migrante, non licebit novercæ testamento, vel sine scriptura, seu codicillis, hereditatis jure, sive legati, sive fideicommissi titulo plus relinquere, nec dotis aut propter nuptias donationis nomine, seu mortis causa habita donatione conferre, nec inter vivos conscribendis donationibus, quam ex filiis filiabusve prioris matrimonii iste habet, cui minor portio ultima parentis voluntate vel derelicta, vel data fuerit, aut donata. Æquas vero partes singulis liberis habentibus minime plus liceat ad ipsorum Novercam transferri, quam ad unum quemque eorum pervenerit: ita tamen ut olim quarta, nunc tertia vel dimidia hereditatis ab intestato ad ipsos deferendæ pars pro numero liberorum *§. 3. I. de inoff. test. Nov. 13. cap. 1. St. II. P. 3. tit. 1. art. 24.* quæ eisdem liberis ex Legibus debetur, nullo modo minuatur, omni circumscriptioe quæcunque excogitetur, penitus cessante *v. d. leg. 6.*

§. XV.

An Pater subscribens P. D. filio mortuo teneatur promissam donationem propter nuptias solvere?

Sed hæc de objecto pactioum dotalium, ratione effectus quæritur: An Parens si consentiat filio uxorem ducenti, qui majorem, quam facultates suæ permittunt, donationem propter nuptias conjugii suæ promisit in tabulis dot. a Patre subscriptis, filio

defuncto teneatur, viduæ ipso consentiente promissam a filio donationem exsolvere? Videri quidem posset Patrem non teneri factam a filio donationem implere, cum pactum Patris dotali instrumento comprehensum neque nullam obligationem contrahat, neque libertatem aliter disponendi Patri auferat *arg. l. 15. C. de pactis*. Verum præterquam quod communis hominum voluntas sanctionem illam exclusit & *Novella Leonis Imp. 19.* contrarium statuerit, moribus hodiernis ex pacto valida contrahitur obligatio. Indequè stultam esse vulgi næniam, ait *Peckius de testam. conjug. lib. 2. cap. 4. n. 3.* qua dicitant patrem sponsi multa temere polliceri, quasi scilicet ea ipsa in præjudicium uxoris sponsus illi remittere posset, id quod multis sententiis confutatum, se meminisse *Peckius* attestatur. Adde *Carpzov. Jurispr. for. P. 2. constit. 43. def. 12.* qui pro affirmativa quæstionis sententia pugnat, adeo ut patrem teneri censeat, donationem propter nuptias a filio uxori factam implere, licet nihil expresse promiserit, modo tamen filio uxorem ducenti, pactaque, dotalia contrahenti consenserit. Vix enim mariti patrem recusare posse judicat, postquam matrimonio consensit, ut eas omnes obligationes in se suscipiat, quæ ex causa matrimonii pendent *arg. l. 1. C. de filiisfam. & quem adm. pro iis pat. ten. §. si igitur 1. l. quod cum eo qui in al. pot.* Alioquin sane decepta videretur mulier, quam credibile est, non aliter filiosfam. nuptiarum fuisse, quam mariti facultates & patrimonium intuita esset. *l. 22. §. 12. ff. solut. matrim. arg. l. hinc queritur. 19. §. 1. l. & ancillarum 27. §. ult. ff. de pecul.* Nec quicquam habet mariti parens, quod de pacto & promissione filii conqueratur, quum filio uxorem ducenti non minus donationem propter nuptias, assignare, quam filiam dotare teneatur. *l. ult. C. de dotis promiss.* Sane Jure nostro statutorio minus dubitationis quæstio habet, si pater pacta simul subscripserit. Illa enim Patrem obligari ex statuto patet, modo tamen reliquorum liberorum legitima tali donatione non imminuatur. Tunc enim ceu inofficio-

sam

sam eatenus rescindi posse ex superius dictis & *l. i. C. de inofficios. donationibus* certum est.

§. XVI.

De liberis post pacta dotalia natis.

Respectu contrariorum denique non incommode disquiri posset. An pacta dot. corruant, si liberi postea nascantur, & quid obtineat, si liberi nati ante obitum alterutrius conjugis moriantur? Sed brevitatis studio Lectorem benevolum remitto ad *Carpzov. Jurispr. for. P. 2. const. 43. def. 13. & sq. Mevium ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 2. n. 187. sq. & art. 28. n. 66. Cotbman. Vol. 3. conf. 44. & 45.*

SECTIO IV.

Recensens remedia quibus pacta dotalia vel impugnantur, vel confirmantur, & ut Executione mandentur, petitur.

Quo eo melius breviusque hic me expediam, casus diversi quam maxime separandi venient. Nempe

I. vel nulla sunt & invalida pacta dotalia, eo quod requisita legitima deficiunt, & hoc casu hæres ab intestato successurus ac impugnans pactorum dotalium valorem

vel 1) jam possider defuncti bona, & superstiti conjugi cum eo experienti, pactaque dotalia alleganti rite opponet Exceptionem nulliter factarum pactio num dot. & retentionis jure ac beneficio utetur per *l. 18. §. fin. ff. commod. l. 52. ff. de A. R. D.*

vel 2) nondum possidet, & hoc casu ad adipiscendam possessionem remedium sive actio ipsi competet pro variis circumstantiis sæpe varians. Ita enim Hereditatis petitio de qua *vid. Excell. Dn. Placc. in Tr. de action. Part. poster. Sect. post. art. real. 68. ibique citatos ut & Doctores ad tit. ff. de hereditat. petit.* Actio ex interdicto quorum bonorum, de qua *Excell. Dn. Placc. c. l. act. 81. ibique cit. & Doctores ad tit. ff. quorum bonorum ipsi dabitur. Quin & actionem in rem publicianam vid. l. 18. §. 15. ff. de damno inf. Excell. Dn. Placc. act. real. 29. &c.* vel aliam rei vindicatoriam pro circumstantiarum qualitate, maxime vero reibona defun-

cti

cti detinentis, competere certis casibus posse extra dubium est.

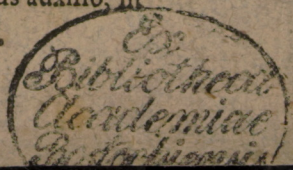
II. Vel valida sunt pacta & jure subsistunt, & hoc casu pariter vel superstes conjux debita sibi vigore horum pactorum bona detinet, & actorem controversiam super illis moventem sequere heredem ab intestato jactantem exceptione Pacti conventi, imo incompetentis actionis repellit, vel ab alio detinentur, qui si consensit in ista pacta, actione Pacti *Excell. Dn. Placc. c. l. sect. prior. act. pers. 112.* vel condictione certi ex stipulatu *Dn. Placc. act. pars. 109.* recte convenietur. Sin vero non consensit in pactiones dot. aliqua supra memoratarum actionum realium erit cum ipso experiendum. Quin & actionem præscriptis verbis quandoque competere posse ex *l. 6. C. de Jure dotium* patet. Denique

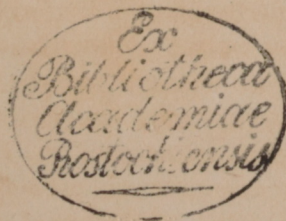
III. Vel valida quidem sunt pacta, sed hæres, ex illis succedens ex defuncti bonis vel plus detinet, quam ipsi vigore pactorum debetur, & prout consensit in pacta vel minus ita vel ex pacto aut ex stipulatu vel reali actione cum ipso agetur: Vel plus petit, & exceptione plus petitionis *§. 33. F. de action.* repellitur.

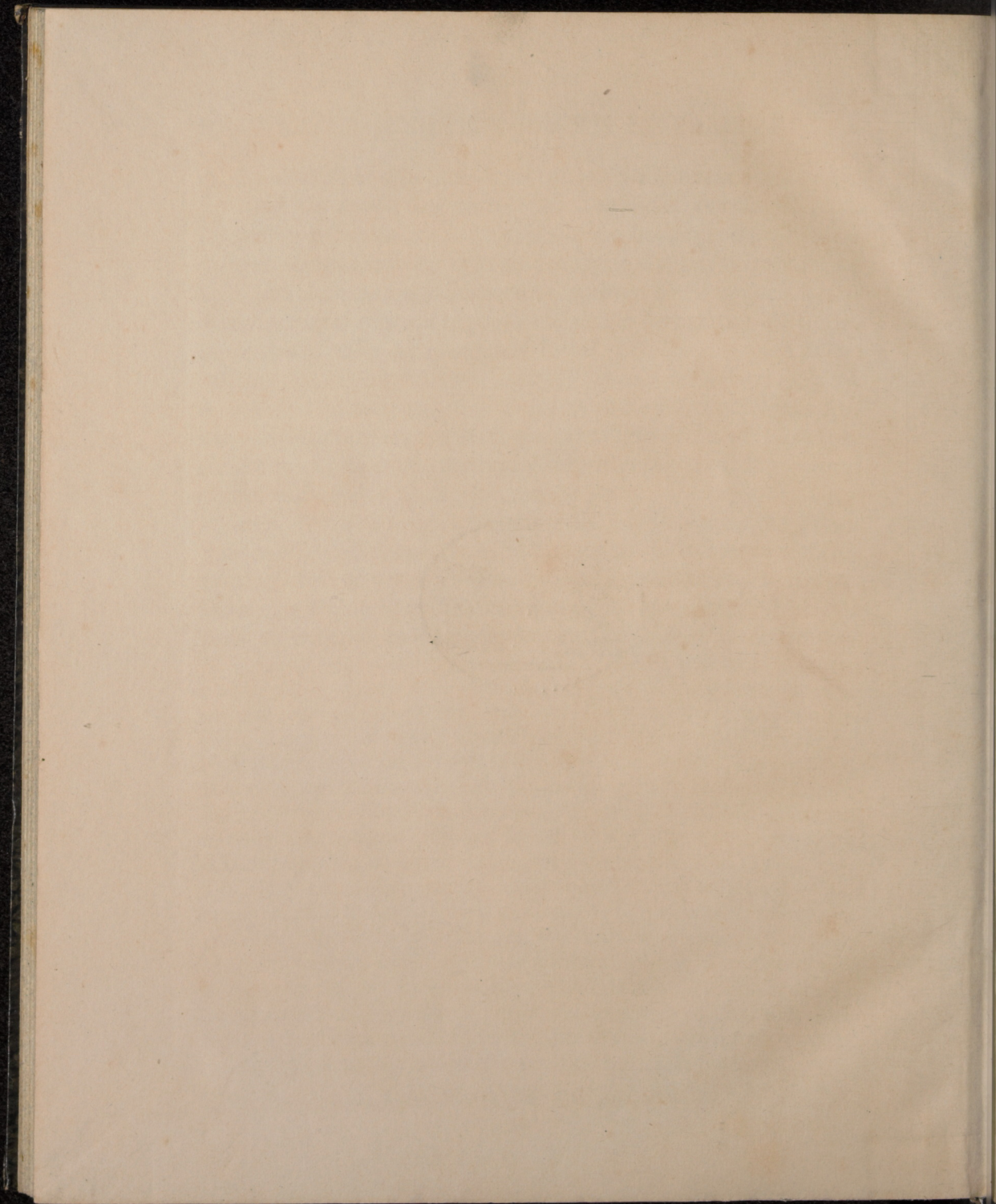
Atque hæc potissima sunt remedia occasione pactorum dotalium competentia, quarum naturam indagare nunc operæ pretium esset, ut invicem comparari & ponderari queant & constare possit, quænam electivæ, quænam cumulative concurrant, item quænam præ aliis adhibere & eligere satius atque consultius actori sit futurum: Verum brevitate rationem habens & ne justo sim prolixior filum abrumpo, & remedia hæc tantum enumerasse & supremo quasi digito attigisse contentus, operam hanc cujus vis sanioris judicio actionum naturam investiganti & cum præceptis de concursu actionum conferenti relinquo.

Hæc ergo sunt, quæ occasione statuti Patrii de Pactis dotalibus commentanda censui. Quæ si arrideant benigno Lectori, mihi gratulabor. Sin vero displiceant, ea, quæ decet reverentia, rogo, ut Juvenilem conatum æqui bonique consulant, meque partim temporis angustia exclusum, partim mediis requisitis destitutum accuratius hisce enucleandis vacare non potuisse benevole perpendat, & de cætero de meliori nota me sibi commendatum habeat. Deo interim O. M. ejusque immensæ benignitati pro præstito hæctenus auxilio, sit

LAUS HONOR ET GLORIA.

the scale towards document

DE PACTIS DOTALIBUS.

s Lindenbrogius in Cod. LLum antiquarum ex
Clotarii Francorum Regis adeoque Sec. VII.
prologo earum constat, l. LV. legitur. *Si quis
vit, & reliquit uxorem sine filiis aut filiabus, & de
oluerit, & nubere alii sibi coequali, sequatur eam
& quicquid parentes ejus legitime placitaverint.*
picue idem exprimitur in *Legibus Ripuariorum* 34
brogio publicatis, ubi l. 37. hæc habentur: *Si
ponsaverit, quicquid ei per tabularum, seu char-
a conscripserit, perpetualiter inconuulsum perma-*
Legibus Saxonum quas etiam tres Nordalbingo- 35
armarios, Holfatos, & Thietmarfos observasse
for. *Slavor. lib. 1.* asserit, apud sæpe laudatum
prehenditur l. 7. quod qui viduam ducere velit,
ori pretium emtionis ejus (nempe more antiquo
emere soliti: qua de re vestigia in his LLbus
Briffonius in *pecul. tract. de ritu nuptiarum* vi-
sistentibus ad hoc propinquus ejus. *Si tutor
at se ad proximos ejus, & eorum consensu accipiat*
generatim *Carolus Magnus & Ludovicus Pius* 36
eundem *Lindenbrogium libr. 6. cap. 147.* Pacta
per scripturam legitime ac justissime facta sunt,
dies vel annus sit evidenter expressus, immu-
ant, sed vetant filio vel heredi contra priorum
nam definitionem venire, quia justè repellitur
qui facta seniorum injustè conatur inrumpere:
148. His antiquorum Teutonum *Legibus ad-* 37
ntur instrumenta donationis inter virum & u-
nstitutionum dotis, quæ revera nil aliud quam
& conspiciuntur in *formulis solemnibus* a Mar-
Landerici Papæ collectis, & a Lindenbrogio no-
stro

C 3